

William Shakespeare

Romeo i Julieta

ROMEO I JULIETA

DRAMATIS PERSONAE

ESCALUS, príncep de Verona

MERCUTIO, parent del Príncep i amic de Romeo

PARIS, noble, parent del Príncep i pretendent de Julieta
Patge de Paris

MONTAGÚ, cap de família de Verona, enemic dels Capulet

SRA. MONTAGÚ

ROMEO, fill de Montagú

BENVOLIO, nebot de Montagú i amic de Romeo i Mercutio

ABRAHAM, criat de Montagú

BALTASAR, criat de Romeo

CAPULET, cap de família de Verona, enemic dels Montagú

SRA. CAPULET

JULIETA, filla de Capulet

TIBALD, nebot de la Sra. Capulet

Cosí de Capulet

Dida de Julieta

PERE, criat de la dida

Criats de la casa dels Capulet:

GREGORI

SAMSÓ

Frares franciscans:

FRA LLORENÇ

FRA JOAN

Un apotecari de Màntua

Tres músics

Membres de la guàrdia, ciutadans de Verona, màscares, portadors de torxes, patges i altres criats

COR

L'ESCENA: Verona i Màntua

PRÒLEG

Entra el Cor.

Dos llinatges semblants en dignitat,
a la bella Verona, on situem l'escena,
reprenen per vells greuges lluites noves,
i s'ensagnen les mans dels ciutadans.

Dels fatals cossos dels dos enemics,
prenen vida uns amants de mala estrella.
El seu destí desventurat sepulta,
amb la pròpia mort, l'odi dels pares.

El seu amor, senyalat per la mort,
i el vell furor patern (al qual només
la dissort dels seus fills pot posar fi)
componen l'argument de la nostra obra.

Si ens escolteu atents, allà on hi hagi defectes
el nostre esforç procurarà de reparar-los.

Surt.

ACTE I

ESCENA I

Verona: una plaça.

Entren Samsó i Gregori, de la casa dels Capulet, amb espases i broquers.

—Paraula, Gregori, que no em deixaré dir cap fàstic.

RI.—No, perquè aleshores series fastigós.

—Vull dir que, si ens fastiguegen, desembeinarem.

RI.—Sí, desembeinarem, ni que sigui per fastiguejar.^[8]

—Ja saps que pego ràpid, si em provoquen.

RI.—Però no et provoquen prou ràpid per pegar.

—Un gos dels Montagú ja em provoca.

RI.—Sentir-se provocat vol dir bellugar-se, i sentir-se valent vol dir estar ferm. Així, doncs, a la que et sentis provocat arrencaràs a córrer.

—Un gos d'aquesta casa ja em farà estar ferm. Arrambaré a la paret qualsevol home o qualsevol noieta dels Montagú.

RI.—Això demostra fins a quin punt ets covard i feble, perquè és el feble el que s'arramba a la paret.

—És cert, i com que les dones són els recipients més febles, sempre es deixen arrambar a la paret; per això apartaré de la paret els homes dels Montagú i hi arrambaré les noies.

RI.—Les baralles són entre homes: amos i criats.

—És igual. Em portaré com un tirà: després de lluitar amb els homes, seré refinat amb les noies i les passaré per la verga.

RI.—Per la verga, les noies?

—Sí, les passaré per la verga, o les desvirgaré.^[9] Agafa-t'ho en el sentit que vulguis.

RI.—Les que ho tastin ja hi trobaran el sentit.

—I em tastaran mentre aguantant el tremp. Ja se sap que sóc un bon tros de carn.

RI.—Sort que no ets un tros de peix, perquè series un lluç. Apa, treu l'instrument, perquè veig que s'acosten dos Montagú.

Entren dos criats més: Abraham i Baltasar.

—Ja tinc a fora l'instrument; tu provoca'ls, i jo ja et faré costat

RI.—Com? Amagant-te darrere meu per fugir?

—No tinguis por d'això.

RI.—Redéu! Ets tu que em fas por!

—Fem que la llei estigui a favor nostre: que comencin ells.

RI.—Quan passem pel seu costat, arrufaré el nas, i que s'ho agafin com vulguin.

—No gosaran. Jo em mossegaré el dit als seus nassos^[10] i, si s'aguanten, quedaran com uns porcs.

AM.—Senyor, va per nosaltres que us mossegueu el dit?

—Me'l mossego, senyor.

AM.—Però, va per nosaltres o no?

[*Apart a Gregori*].—Estarà a favor nostre la llei si dic que sí?

RI [*Apart a Samsó*].—No.

—No, senyor, no em mossego el dit per vosaltres, però me'l mossego.

RI.—Busqueu brega, senyor?

AM.—Brega, senyor? No, senyor.

—Doncs si en volguéssiu, senyor, aquí em teniu: serveixo un amo tan bo com el vostre.

AM.—Però no millor.

—Doncs...

Entra Benvolio.

RI [*Apart a Samsó*].—Digues «millor», ara que ve un parent de l'amo.^[11]

—Sí, senyor: millor.

AM.—Mentida!

—Desembeineu si sou homes; Gregori, recorda't del teu cop fulminant!

Lluiten.

LIÓ.—Separeu-vos, beneits! Embeineu les espases!
No sabeu el que feu!

Entra Tibald.

LIÓ.—Com? Has desembeinat contra uns pobres criats?^[12]
Gira't, Benvolio! Mira la teva mort!

LIÓ.—Jo només vull la pau; guarda l'espasa,
o vine aquí i ajuda'm a separar aquests homes.

LIÓ.—Armat, parles de pau? Com odio aquest mot!
L'odio com l'infern, els teus i tu.
Vinga, covard, en guàrdia!

Lluiten. Entren tres o quatre ciutadans armats amb bastons i garrots.

MANS.—Bastons, garrots i pals! Apallisseu-los! Fora els Capulet! Fora els Montagú!

Entren el vell Capulet, amb batí, i la Sra. Capulet.

ET.—Què és tot això? Ah, porteu-me l'espasa!

APULET.—Una crossa, us hauria de portar! Vós, una espasa?

ET.—L'espasa, he dit! Ha vingut Montagú
brandant el seu acer per provocar-me.

Entren el vell Montagú i la Sra. Montagú.

MONTAGÚ.—Vós, malvat Capulet! Deixeu-m'hi anar!

MONTAGÚ.—No faràs ni un sol pas contra el teu enemic.

Entra el príncep Escalus amb el seu seguici.

P.—Súbdits rebels, enemics de la pau,
que profaneu l'acer amb sang del poble,
és que sou sords? Què és això? Homes, bèsties,
que apaivagueu el foc dels vostres odis
amb la porpra que us raja de les venes!
Si no voleu ser torturats, les vostres mans,
brutes de sang, hauran de tirar a terra
aquestes armes mal temprades. Escolteu
què us mana el vostre Príncep irritat.
Tres baralles causades per un mot de no res
per vós, vell Capulet, i per vós, Montagú,
han trasbalsat tres cops la calma dels carrers,
i han fet que els ciutadans més venerables
deixessin els seus dignes ornaments
per empunyar, amb mans velles, velles armes
corroïdes en temps de pau per apartar-vos
de l'odi que us corrou. Si amb nous disturbis
altereu altre cop aquests carrers,
pagareu amb la vida. Per aquesta vegada,
que tothom es dispersi i vagi a casa seva.
Vós, Capulet, veniu amb mi. Vós, Montagú,
vindreu aquesta tarda a Vil·la Franca,
al Palau de Justícia, per saber
què més cal decidir. I un altre cop,
sota pena de mort, que tots se'n vagin!

Surten tots, llevat de Montagú, la seva esposa i Benvolio.

GÚ.—Qui ha encès de nou aquesta antiga lluita?
Digues, nebot, l'has vist des del principi?

LIO.—Quan he arribat, he vist com els vostres criats
i els del vostre enemic es barallaven.
He tret l'espasa per descompartir-los,
i just després, el ferotge Tibald,
respirant el despit a les meves orelles,
ha fet giravoltar l'espasa enlaire

tallant el vent, que, lluny de sentir-se ferit,
el xiulava amb menyspreu. Mentre nosaltres
ens barallàvem a cops i estocades,
més i més gent s'afegia a la lluita
a cada un dels bàndols, fins que ha arribat el Príncep
i els ha pogut descompartir.

MONTAGÚ.—I on és Romeo? L'has vist avui?
M'alegra que no fos a la baralla.

LIÓ.—Senyora, una hora abans que traspuntés el sol
pel daurat finestral de l'orient,
un neguit m'ha portat a passejar als afores
de la ciutat, i allí, sota un bosc de sicòmors,
arrelat a ponent, allí, tan de matí,
he vist el vostre fill. M'hi he acostat;
però ell, quan m'ha vist, s'ha endinsat en el bosc.
I mesurant el seu desig pel meu,
que buscava algun lloc per estar sol
(jo, suportant-me a mi, ja suportava massa),
he seguit el meu aire en lloc del seu,
defugint de bon grat qui em defugia.

MONTAGÚ.—Sí, molts matins l'han vist al mateix lloc
augmentant la rosada amb el seu plor,
i als núvols afegint més núvols de sospirs;
pro tan bon punt el sol, que tot ho alegra,
descorre des de l'orient llunyà
les ombroses cortines del llit de l'aurora,
el meu fill, entristit, fuig de la llum,
s'esmuny dintre la seva habitació,
en tanca les finestres, deixa la llum a fora
i es fabrica una nit artificial.
Negre i funest serà aviat el seu humor,
llevat que un bon consell no en desfaci la causa.

LIÓ.—I vós, la coneixeu, aquesta causa?

MONTAGÚ.—Ni la sé, ni per ell la puc endevinar.

LIÓ.—Li heu insistit, d'una manera o d'una altra?

MONTAGÚ.—Ho he fet jo, i ho han fet altres amics;
ell, però, conseller dels seus propis afectes,
és, amb ells (ja no goso dir fins a quin punt lleial),

tan reservat i tan tancat en si mateix,
i tan lluny de sondeig i tan hermètic
com la poncella rosegada per un cuc envejós
abans de desplegar a l'aire els dolços pètals
o dedicar la seva gran bellesa al sol.
Si poguéssim saber d'on ve la pena,
de bon grat miraríem de curar-la.

Entra Romeo.

LIO.—Ara arriba. Si us plau, deixeu-nos sols.
Si no esbrino quin és el seu dolor,
no serà pas per falta de preguntes.

GÚ.—Tant de bo tinguis sort i així puguis sentir
la seva confessió. Senyora, anem-nos-en d'aquí.

Surten Montagú i la seva esposa.

LIO.—Bon dia, cosinet.

J.—Encara és tan de dia?

LIO.—Ja són les nou.

J.—Les hores tristes semblen llargues.
Era el meu pare el que marxava tan de pressa?

LIO.—Sí que ho era; però quina tristesa
pot allargar les hores de Romeo?

J.—No tenir allò que les escurçaria!

LIO.—Enamorat?

J.—Més aviat...

LIO.—Sense amor?

J.—Sense l'amor de la que em té l'amor.

LIO.—Ah, que l'amor, tan dolç en aparença,
hagi de ser, de fet, tan dur i tirànic.

J.—Ah, que l'amor, que té els ulls embenats,

vegi tan clar els camins del seu desig!
On dinarem? I què era tot aquest escàndol?
No em diguis res, que ja ho he sentit tot.
Aquí hi ha feina amb l'odi; però més amb l'amor.
Amor batallador! Odi amorós!
Oh tota cosa del no-res creada!
Lleugeresa pesant! Vanitat seriosa!
Caos deforme, fet de formes belles!
Ploma de plom, fum clar, foc fred, salut malalta!
Son desvetllat, que ets allò que no ets!
Jo sento aquest amor sense sentir-m'hi bé.
Què, no te'n rius?

LIO.—Més aviat tinc ganes de plorar.

J.—De què, bon cor?

LIO.—De l'opressió que tens al cor!

J.—Doncs és aquest, el pecat de l'amor.

Em pesen els dolors a dintre el pit,
i més em pesaran si m'hi vesses els teus.
Amb l'amor que em demostres afegeixes
més penes a l'excés dels meus dolors. L'amor
és com un fum, fet d'alenades de sospirs;
quan s'esfuma és un foc que guspireja;
quan se'l refrena, és com un mar alimentat
pel plor dels que s'estimen.
Què més? Una follia plena de sensatesa,
un fel que ofega, una dolçor benèfica.
Adéu, cosí.

LIO.—Espera! Vinc amb tu,
perquè, si m'abandones, em fas mal.

J.—Bah! M'he perdut a mi mateix. No hi sóc, aquí.
Aquest no és Romeo, sinó un altre.

LIO.—Ara, sense fer bromes, digues: a qui estimes?

J.—Vols, doncs, que plori i que t'ho digui?

LIO.—Plorar no cal, però digue'm qui és.

J.—Demana-li a un malalt que faci testament;
paraula inoportuna quan manca la salut!

Bé, sense bromes: estimo una dona.

LIO.—Jo ja apuntava cap aquí, quan suposava que estaves molt enamorat.

U.—Bon tirador! La que estimo és bonica.

LIO.—Un objectiu bonic és més fàcil d'atènyer.

U.—Aquí erres el tret: mai no l'haurà cap fletxa de Cupido. Té l'enginy de Diana, va armada amb armadura de puresa, l'arc feble de l'amor no pot ferir-la, defuig el setge de paraules amoroses i el combat de mirades robadores, no vol acceptar l'or que sedueix els sants. És, en bellesa, rica, i només pobra en el fet que, quan mori, la mort la marcirà.

LIO.—És que ha jurat de viure sempre casta?

U.—Just. Un estalvi que fa grans despeses, perquè amb el seu rigor, la bellesa, afamada, es priva d'una bella descendència. És bonica i prudent i, sobretot, és massa prudentment bonica per merèixer felicitat al preu del meu turment. Ha jurat no estimar, i és aquest jurament que em fa un mort en vida: visc només per poder-t'ho explicar.

LIO.—Deixa't guiar per mi i oblida-te'n.

U.—Ensenya'm què he de fer per no pensar-hi!

LIO.—Doncs concedeix als ulls més llibertat: mira't altres belleses.

U.—És la millor manera de recordar la seva, que és la més exquisida. Les màscares que besen les celles de les noies, pel sol fet de ser negres, ens recorden que amaguen la claror.^[13] Qui es queda cec no oblida el tresor valuós de la visió que ja no té. Mostra'm la dona de més gran bellesa i només servirà per recordar-me

el nom de la que encara és més bonica.
Adéu. Mai no podràs ensenyar-me a oblidar.
LLO.—Si no ho faig, moriré devent-te aquest favor.

Surten.

ESCENA II

Un carrer.

Entren Capulet, Paris i un criat.

ET.—Montagú està obligat igual que jo a rebre el mateix càstig. Crec que, a la nostra edat, fer les paus no ens hauria de costar.

—I honorables com sou, és una pena que duri tant la vostra enemistat. Però ara, senyor, què hi dieu, al meu prec?

ET.—Només repetiré el que he dit abans: la meva filla no coneix el món, no ha vist encara el tomb dels catorze anys. Deixeu-la madurar dos estius més i la veureu a punt de ser una esposa.

—Hi ha mares ben felices que són més joves que ella.

ET.—Com més joves són mares, més joves es mustien. La terra m'ha robat totes les esperances, llevat d'ella, que és l'única esperança que té la meva terra.^[14] Però vós, gentil Paris, l'heu d'anar festejant; li heu de conquerir el cor. La meva voluntat és només una part del seu consentiment. Si ella us accepta, tindreu el meu acord i vistiplau. Aquest vespre farem la festa de cada any: hi haurà molts convidats, tots amics meus, i vós sereu, entre ells, molt benvingut. Prepareu-vos a veure-hi estrelles terrenals il·luminant la tenebrosa nit. I aquell plaer voluptuós que els joves senten quan ve l'abril, tot adornat, trepitjant els talons del rancallós hivern, vós l'obtindreu, a casa, aquesta nit, entre fresques poncelles femenines. Mireu-les totes i escolteu-les totes

per escollir la que tingui més mèrits.
Perquè la meva, comparada amb altres,
bé pot ser que no sigui la de més alta estima.
Veni amb mi.

Al criat, donant-li un full de paper.

Tu, vés per tot Verona:
busca la gent que tingui el nom escrit aquí
per dir-los que aquest vespre, a casa meva,
seran molt benvinguts.

Surten Capulet i Paris.

—Buscar la gent que tingui el nom escrit aquí! Està escrit que el sabater grapegi la cana d'amidar, i el sastre la forma de les sabates; el pescador, el pinzell; i el pintor, les xarxes. I a mi, em diuen que busqui la gent que té el nom escrit aquí; però jo no sabré mai quins noms ha escrit aquí la persona que els hi ha escrit. Primer he de buscar algú que sàpiga de lletra. Ara pla!

Entren Benvolio i Romeo.

LIÒ.—Au, home, un foc fon la cremor d'un altre,
la nostra pena minva amb una nova angoixa;
treu-te el mareig rodant cap al sentit contrari;
tot desesper es cura amb el dolor d'un altre.
Deixa que un nou verí t'infecti els ulls,
i veuràs com se'n va la fúria de l'altre.

].—Els cataplasmes són remeis de primer ordre.

LIÒ.—Per curar què?

].—Una barra trencada.

LIÒ.—Apa, t'has tornat boig, Romeo.

].—Boig no, però estic mes lligat que un boig;
estic tancat a una presó, sense aliments,

fujetejat i turmentat. Adéu, amic.

—Bona tarda. Si us plau, senyor, sabeu llegir?

l.—Sé llegir la fortuna de la meva misèria.

—Potser n'heu après sense llibres. Però, sabeu llegir qualsevol cosa escrita?

l.—Sí, si és que reconec les lletres i la llengua.

—És clar. Que Déu us conservi l'humor.

l.—Espera't, home, sí que sé llegir.

Llegeix la llista.

«Senyor Martino, la seva esposa i filles;
el comte Anselm i les seves belles germanes;
la senyora vídua de Vitrubio;
el senyor Placencio i les seves amables nebodes;
Mercutio i el seu germà Valentino;
el meu oncle Capulet, la seva esposa i filles;
la meva bonica neboda Rosalina i Lívia;
el senyor Valentino i el seu cosí Tibald;
Lucio i l'alegre Helena».

Li torna el paper.

Bella assemblea. On han d'anar?

—Allà dalt.

l.—On? A sopar?

—Sí, a casa.

l.—A casa de qui?

—Del meu amo.

l.—De fet, t'ho hauria hagut de preguntar primer.

—Us ho diré encara que no m'ho pregunteu: el meu amo és el gran i ric Capulet. I si vós no sou dels Montagú, us demano que us hi arribeu a fer uns traguets de vi. Au, alegria!

LIIO.—A aquest sopar tradicional dels Capulet,
hi anirà Rosalina, la teva enamorada,
amb totes les belleses de Verona.
Vés-hi i compara amb ulls sense passió
el seu rostre amb un altre que jo t'ensenyaré
i veuràs el teu cigne com un corb.

LI.—Si la fidelitat devota dels meus ulls
admetés una falsedat així,
tant de bo que les llàgrimes que vesso
fossin de foc, i aquests heretges transparents,
sovint negats sense morir-se mai,
que siguin condemnats per mentiders!
Una altra més bonica! El sol, que tot ho veu,
no n'ha vist mai cap altra d'ençà que el món és món.

LIIO.—La veus bonica si no en veus cap altra. I als teus ulls,
ella amb ella mateixa es sospesava.
Si en aquestes balances de cristall,
hi sospeses l'amor de la que estimes
amb una altra que jo t'ensenyaré, veuràs
que ja no brilla tant la que ara et té encegat.

LI.—Hi aniré, no per veure la visió que em proposes,
sinó per admirar l'esplendor de la meva.

Surten.

ESCENA III

Casa dels Capulet.

Entren la Sra. Capulet i la dida.

APULET.—On és la meva filla? Dida, fes-la venir.

-Per la virginitat dels meus dotze anys,^[15]
que ja ho he fet! Eh, xaiet! Ai, valga'm Déu!
On és aquesta nena? Julieta!

Entra Julieta.

A.—Qui em crida?

-La teva mare.

A.—Senyora, sóc aquí. Què desitgeu?

APULET.—Doncs bé... Deixa'ns a soles, dida,
que hem de parlar en secret... No, dida, torna;
pensant-ho bé, escolta els meus consells.
La meva filla ja ha deixat de ser una nena.

-A fe que us en puc dir l'edat exacta.

APULET.—Li falta poc per complir catorze anys.

-M'hi puc jugar catorze dents que no els ha fet
(tot i que, per desgràcia, només me'n queden quatre).
Quant falta pel primer d'agost?

APULET.—Uns quinze dies, més o menys.

-Tant si són més com menys, la mateixa vigília
de l'u d'agost en complirà catorze.
La Susanna, al cel sia, va néixer el mateix any.
Ara és al cel. No me la mereixia.
Com us deia: la mitjanit mateixa
de l'u d'agost complirà catorze anys.
Sí que els farà, redéu! Me'n recordo prou bé.

Onze anys d'ençà del terratrèmol, i aquest dia,
d'entre tots els de l'any, el vam triar
per desmamar-la. Mai no me n'oblidaré,
perquè em vaig posar sutge en el mugró
i seia al sol, a sota el colomar.

Vós i el senyor éreu a Màntua. No,
si de memòria rai, encara en tinc.

Com deia, doncs: va tastar el sutge del mugró
i, la ximpleta, el va trobar amargant.

L'hauríeu d'haver vist, donant-me cops al pit!

I el colomar, en aquell mateix moment,
va començar a fer figa, i cames ajudeu-me!

Fa onze anys d'això, perquè aleshores
ja se n'anava sola d'un costat a l'altre,
corrent o peonant a tot arreu.

S'havia fet un bony al cap el dia abans
i el meu home, al cel sia, que sempre estava alegre,
la va aixecar i va dir-li: «Ep, has caigut de cara?
Doncs, quan tinguis més seny, cauràs d'esquena,
oi que sí, Julieta?». I, llamp me mati, que ella
va deixar de plorar i li va dir: «Sí».

Ves com avui la broma ja podria ser un fet!

Ni que visqués mil anys, us ho prometo,
no ho podria oblidar: «Oi que sí, Julieta?».

I la ximpleta para de plorar i diu: «Sí».

APULET.—Va, dida, prou d'això: calla, sisplau.

—Sí, senyora. Però... no em puc aguantar el riure
quan penso que ella para de plorar i diu: «Sí»,
tot i que duia un bony gros com un ou,
un mal cop, i plorava amargament.

«Ep!», va dir el meu marit, «oi que has caigut de cara?
Doncs, quan siguis més gran, cauràs d'esquena,
oi que sí, Julieta?». I ella para i diu: «Sí».

A.—Ara has de parar tu, dida, sisplau.

—Ja callo, ja. Que Déu t'ompli de gràcia,
perquè ets la més bonica que he criat,
i jo, que pugui viure fins a veure't casada.
No vull res més que això.

APULET.—Casada! Si és d'això precisament

que volia parlar. Diques, doncs, Julieta,
com et sents disposada al matrimoni?

A.—És un honor que mai no he somiat.

-Honor? Si no sabés que vaig ser jo
que et vaig criar, diria que, per comptes de llet,
vas mamar saviesa.

APULET.—Doncs comença a pensar-hi, perquè aquí,
a Verona, hi ha noies importants
i més joves que tu que ja són mares.
Jo mateixa vaig ser-ho quan tenia
aproximadament la teva edat.
En fi, per abreujar: el galant Paris
és el teu pretendent.

-Un home, joveneta! Un home que tothom...
Doncs bé: que sembla una escultura.

APULET.—A l'estiu de Verona no hi ha una flor semblant.

-Això, una flor; una flor de veritat.

APULET.—Què hi dius? Podries estimar-lo?
Aquesta nit serà a la nostra festa.
Si llegeixes el llibre del seu rostre,
hi veuràs els plaers que hi ha escrit la bellesa.
Examina els seus trets harmoniosos
i fixa't que tots ells es complementen,
i allò que et quedi fosc en aquest bell volum
ho veuràs explicat al marge dels seus ulls.^[16]
A aquest llibre bellíssim, a aquest enamorat
sense límits, per ser més bell encara,
només li falta una relligadura.^[17]
I com el mar que amaga, amb la seva bellesa,
les belleses internes que s'hi mouen,
per tu el llibre tindrà, als ulls de tots,
un fermall d'or amagant fulls daurats.
Així, tenint-lo a ell, compartiràs
tot el que ell té sense minvar tu en res.

-Minvar? Tot el contrari: créixer més;
els homes fan que ens engreixem.^[18]

APULET.—Amb ben poques paraules: el podràs correspondre?

A.—Miraré d'estimar-lo, si mirar fa estimar;
però els meus ulls no llançaran els dards
més lluny del que m'indiqui la vostra voluntat.

Entra un criat

—Senyora, els convidats ja són aquí. Us demanen, busquen la senyoreta; a la cuina, maleeixen la dida. Tot va per avall. Jo me n'he d'anar a servir. Us prego que em seguiu.

APULET.—Et seguim.

Surt el criat.

Julieta, el comte espera.

-Vés, busca nits felices per als dies felços.

Surten.

ESCENA IV

Un carrer.

Entren Romeo, Mercutio i Benvolio amb cinc o sis disfresses més, portadors de torxes, etc.

B.—Hi entrarem recitant algun discurs o ho farem sense cap explicació?^[19]

TIO.—Aquestes cerimònies ja han passat a la història. Res de portar un Cupido amb els ulls embenats i amb l'arc oriental de fusta, decorat per espantar les dames com un espantaocells, ni res d'entrar amb un pròleg sense llibre, recitat en veu baixa, seguint l'apuntador. Que ens prenguin pel que vulguin, i nosaltres els prendrem unes danses i tocarem el dos.

B.—Jo portaré una torxa, perquè no estic per danses, i com que sóc una ombra, us faré llum.

TIO.—No, Romeo estimat, volem veure't ballar.

B.—No m'hi veureu. Vosaltres porteu calçats lleugers amb les soles alades. Jo tinc l'ànima als peus, me'ls fa pesants i no me'ls deixa moure.

TIO.—Estàs enamorat. Demana-li a Cupido les ales, i alça't per damunt de tots.

B.—Massa endins els seus dards m'han arribat perquè em puguin alçar les seves ales. El dolor em pesa, no puc alçar el vol, més aviat m'enfonso sota el pes de l'amor.

TIO.—Per enfonsar-t'hi, hi has de pujar a sobre, i per l'amor, que és tendre, peses massa.

B.—Tendre, l'amor? És massa dur i brutal, violent i punxant com les espines.

TIO.—Si ell és brutal amb tu, sigues brutal amb ell;

si et punxa, punxa'l, i te'l faràs teu.
Doneu-me alguna funda que m'amagui la cara.

Es posa una màscara.

Una careta per una carota.
Què se me'n dóna, si un ull tafaner
em ressegueix els defectes del rostre?
Aquest cellut^[20] ja es tornarà vermell
en lloc de mi.

LIO.—Vinga, truqueu i entreu,
i un cop a dins, que cadascú
s'encomani a les cames.

J.—Va, doneu-me una torxa,
i que els lleugers de cor pessigollegin
amb els peus les catifes insensibles.
Jo penso fer el paper del vell proverbi:
«Per veure bé s'ha de saber observar».
Així que observaré i aguantaré l'espelma.
M'abstindré de jugar.

TIO.—«Qui se n'absté, no en tasta»,
diu un altre proverbi: i si tu te n'abstens
et quedaràs tot sol al fanguissar
de l'amor —amb perdó!— on t'has ficat
fins als nassos. Anem, perquè gastem
la llum del dia.

J.—No, no és veritat.

TIO.—Vull dir, senyor, que, entretenint-nos tant,
gastem els llums en va, com ciris a ple sol.
Agafa el bon sentit de l'expressió;
és en el bon sentit que resideix el seny
més que no pas a dins dels cinc sentits.

J.—Per més que anem a aquesta mascarada
de bona fe, no hi hauríem d'anar.

TIO.—Puc preguntar el perquè?

J.—Aquesta nit he somiat...

TIO.—Doncs jo també.

U.—Què has somiat?

TIO.—Que els que somien jeuen i menteixen.

U.—Jeuem al llit, però somien veritats.^[21]

TIO.—Ja veig que ha estat amb tu la reina Mab,^[22]

la llevadora de les fades, i ens arriba

petita com la pedra d'àngata

que porten a l'anell els regidors,

i entra pel nas dels homes adormits.

Un grup d'éssers minúsculs li estiren la carrossa,

que és només una clova d'avellana,

construïda per l'esquirol fuster o per l'eruga

(de sempre els constructors de carrosses de fades);

els radis de les rodes són les potes

d'aranyes camallargues; la capota

és l'ala de llagosta;

les regnes són de fils de teranyina;

les joies, de fulgors aquàtics de la lluna;

el fuet, d'os de grill, i la corda, de gasa;

el cotxer és un mosquit vestit de gris,

ni la meitat de llarg que un cuc rodó

tret del dit peresós d'una noieta.^[23]

I és amb aquests arreus que recorre, de nit,

cervells d'amants, per fer-los somiar l'amor;

genolls de cortesans, per fer-los somiar

genuflexions; dits d'advocats,

que somien a l'acte amb honoraris;

llavis de dames, que somien besos;

llavis que Mab, ferotge, carrega de butllofes

perquè tenen l'alè saturat de dolçor.

De vegades, galopa pel nas d'un cortesà

que somia al moment que flaira recompenses,

o amb la cua d'un porc, pessigolleja

el nas d'un capellà mentre jeu adormit,

i, a l'acte, ja somia en beneficis.

De vegades, davalla coll avall d'un soldat,

que aleshores somia que degolla estrangers,

i veu bretxes, enganys, espases espanyoles,

i bons vasos de vi, i sent timbals batent
que el desperten de cop, i, així espantat,
deixa anar una oració, o potser dues,
i torna al son.^[24] Aquesta és la mateixa Mab
que trena les crineres dels cavalls a plena nit
i masega els cabells que embullen els follets^[25]
i que, en desembullar-se, profetitzen desgràcies.
I quan les noies s'ajeu d'esquena,
és aquesta la bruixa que les prem,
les ensenya a concebre i a ser dones
de bon portar, i també...

o.—Prou, Mercutio, prou,
que no parles de res!

TIO.—És cert: parlo de somnis,
que són els fills d'un cervell desvagat,
nascuts de la més vana fantasia,
una substància més prima que l'aire,
més inconstant que el vent festejador
del pit glaçat del nord, i que, enutjat,
se'n va d'allí bufant, i gira el rostre
i se'n va cap al sud, gotejant de rosada.

LIO.—Parles d'un vent que ens duu lluny de nosaltres.
El sopar ja està a punt i arribarem molt tard.

o.—Segurament massa aviat: presento
una desgràcia que els astres m'amaguen
i que podria començar el seu curs cruel
aquesta nit, quan comenci la festa,
com si hagués d'acabar la vida miserable
que duc tancada dintre el pit, i em portarà
a una mort prematura. Però, en fi, que Aquell que guia el rumb del meu vaixell,
n'infla també les veles. Som-hi, alegres senyors!

LIO.—Toca, timbal!

Desfilen per l'escenari i surten tots per un costat.

ESCENA V

Vestíbul de la casa dels Capulet.

Entren les disfresses i els criats, que porten roba de taula.

1.—On és en Pere Pot, que no ens ajuda a desaparar res? Ell, portar els plats? Ell, rentar-los? Sí, sí!

2.—Quan les bones maneres cauen a mans d'un parell d'homes, i aquests encara les tenen brutes, és un mal negoci.

1.—Fora aquests tamborets! Emporteu-vos-en el bufet! Compte amb la coberteria de plata! Tu, noi, guarda'm una mica de massapà, i, si em vols fer un favor, digues al porter que deixi entrar la Susanna Esmoladora i la Nell. Antoni! Pere Pot!

3.—Sí, ja estic a punt.

1.—Et busquen, et criden, et demanen i et reclamen a la sala gran.

4.—No puc pas ser pertot arreu alhora. Endavant, nois, poseu-hi el coll una mica més, i el que sobrevisqui s'ho emportarà tot.

Entren Capulet i la seva esposa, Julieta, Tibald, la dida i tots els convidats.

ET.—Benvinguts, cavallers! Les dames que no tinguin els peus plens d'ulls de poll ballaran amb vosaltres.

Ah, estimades mestresses, ja no us podeu negar a concedir una dansa. Si us feu pregar, diré que teniu ulls de poll. Ho he endevinat?

Benvinguts, cavallers! Va haver-hi un temps que jo també duia disfressa, i a l'orella d'una dama bonica xiuxiuejava històries adients al seu gust. Però això ja ha passat, i és lluny, lluny, lluny! Benvinguts, cavallers! Va, músics, a tocar. Feu lloc, feu lloc!

Sona la música i comença la dansa.

Au, vinga, noies, a ballar! Més llum, bergants!
Traieu les taules; apagueu el foc,
que fa massa calor aquí dintre, massa!
Mireu que ha vingut bé aquest grup inesperat.
Vós, cosí Capulet, seieu: vinga, seieu,
que ja som massa grans per bellugar les cames.
Quin va ser l'últim cop que anàvem amb disfressa?

☞ **CAPULET.**—Mare de Déu, ja fa trenta anys!

☞ **T.**—Au, home, que no fa pas tant:
el dia de la boda de Lucencio.
Per més de pressa que vingui la Pasqua,
deu fer uns vint-i-cinc anys de l'última disfressa.

☞ **CAPULET.**—Fa més, fa més:
el seu fill gran ja deu tenir trenta anys.

☞ **T.**—Què dius, què dius!
Si tot just fa dos anys que era menor d'edat.

☞ [*A un criat*].—Qui és aquella dama que embelleix
la mà del seu acompanyant?

—No ho sé, senyor.

☞.—Quina lliçó de llum que sap donar a les torxes!
Sembla suspesa al pòmul de la nit
com una joia a l'orella d'un negre.
Bellesa massa rica per poder-la gaudir,
massa preciosa per a aquesta terra.
Enmig de tantes altres, que l'envolten,
sembla un colom de neu entre un esbart de corbs.
Acabat aquest ball, miraré on seu,
i si li puc tocar la mà, seré feliç.
Estimava el meu cor? Ulls, desmentiu-m'ho,
perquè no havia vist fins ara res semblant.

☞.—Per la veu sembla ser dels Montagú;
porta'm l'espasa, amic.

Surt un noi.

Com gosa aquest esclau

venir amb una careta aquí per riure's
de la solemnitat de casa nostra?
Jo, per l'honor del meu llinatge, sé
que no pot ser pecat matar-lo d'un sol cop.

ET.—On va aquest parent meu amb cara de tempesta?

L.—Oncle, aquest és un Montagú, enemic nostre;
un rufià, que ha vingut per despit
a riure's de la nostra festa.

ET.—És el jove Romeo?

L.—L'execrable Romeo.

ET.—Tranquil·litza't, nebot, deixa'l estar;
es porta com un cavaller, i ja saps
que tot Verona el considera virtuós
i de tracte excel·lent. Ni per tot l'or
de la nostra ciutat, no vull que se l'ofengui,
i encara menys a dins de casa meva.
Tingues paciència i no t'hi fixis més.
Ja saps la meva voluntat: respecta-la.
Vinga, alegre't i deixa aquest posat
exasperat, que no lliga amb la festa.

L.—Hi lliga quan el convidat és un canalla.
No el tolero.

ET.—L'hauràs de tolerar
perquè jo ho dic. I no se'n parla més.
Qui mana, tu o jo? Prou, s'ha acabat.
Que no el toleres? Valga'm Déu! Què vols?
Organitzar un motí davant dels convidats?
Alçar la cresta? Fer el valent o què?

L.—Però això, oncle, ens omple de vergonya.

ET.—He dit que prou, noiet impertinent!
Que ens omple de vergonya? T'asseguro
que et pot costar molt car, i jo sé com.
Portar-me la contrària! Redéu, a bones hores!
—Ben dit, amics! —Que n'ets, de poca-solta!
O calles, o... —Més llum, més llum! —Quina vergonya!
Ja et faré callar jo. —Vinga, alegria!

1.—Haver-me d'aguantar tenint desitjos
vius de furor em fa tremolar el cos.
Me n'aniré, però aquesta ingerència,
per més que sembli dolça, serà un fel amargant.

Surt.

1 [A *Julieta*].—Si profano amb la meva indigna mà
aquest temple sagrat, la penitència
és que els llavis, dos tímids pelegrins,
n'allisin l'aspre tacte amb un bes tendre.

1.—Bon pelegrí, no culpis tant la mà
que mostra pietat tan gentilment,
si fins i tot els sants i els pelegrins,
de donar-se les mans, en fan un bes.

1.—No tenen llavis sants i pelegrins?

1.—Sí, pelegrí, però són per resar.

1.—Doncs fem que els llavis facin com les mans
perquè la seva fe no desesperi.

1.—Els sants no es mouen; només concedeixen.

1.—No et moguis, doncs. I em satisfai el prec.

La besa.

I que els teus llavis rentin la culpa dels meus.

1.—Però ara els meus s'han quedat amb la culpa.

1.—Dels meus? Oh culpa dolçament retreta!
Torna'm el meu pecat.

La torna a besar.

1.—Beses amb art.

-La teva mare et vol parlar.

U.—Qui és la seva mare?

-Quines preguntes, jove!

És la mestressa de la casa, una senyora bondadosa, assenyada i virtuosa.

Jo li he criat la filla, amb qui parlàveu, i us dic que qui la pugui haver en tocarà de llargs.^[26]

U.—És una Capulet?

Terrible càrrec! Dec la vida a l'enemic.

LIO.—Marxem abans que tot acabi malament.

U.—Sí, això és el que em temo, i estic preocupat.

ET.—No us n'aneu pas, senyors, encara ens queda alguna cosa per menjar.

Li parlen a l'orella.

Ah, sí?

Aleshores us dono a tots les gràcies:

gràcies, doncs, cavallers, i bona nit!

Porteu més llums. Ens n'anirem al llit.

A fe que és tard, amic. Me'n vaig a descansar.

Surten tots menys Julieta i la dida.

A.—Dida, veniu, qui és aquell senyor?

-El fill i hereu del vell Tiberi.

A.—I aquell que ara se'n va cap a la porta?

-Déu meu, sembla ser el jove Petruchio.

A.—I aquell d'allí que no ha volgut ballar?

-No ho sé.

A.—Aneu i pregunteu-ho. Si és casat,

la tomba haurà de ser el meu llit de nocés.

-El seu nom és Romeo, un Montagú,
i és el fill únic del vostre enemic.

Λ.—El meu únic amor, nascut de l'únic odi.
L'he vist massa aviat, i massa tard l'he conegut.
Terrible naixement del meu amor,
que em fa estimar el pitjor dels enemics.

-Què dius ara, què dius?

Λ.—Només uns versos que he après aquesta nit.

Algú crida «Julieta!» des de dins.

-Ja venim, ja venim!
Vinga, marxem, que ja tothom és fora.

Surten.

ACTE II

Entra el Cor.

Ara el desig antic jeu mort al llit^[27]
i un nou amor deleja ser-ne hereu.
La bella causa dels laments d'amor
davant de Julieta s'ha enfosquit.

Ara Romeo és estimat i estima;
tots dos són presa de l'encant dels ulls.
Ell és el pretendent d'una enemiga,
i ella roba l'esquer d'un ham hostil.

Essent rivals, ell no tindrà gens fàcil
declarar-li a l'orella el seu amor.
I ella més grans dificultats encara
tindrà per apropar-se al seu costat.

Però hi ha la passió que els dóna força
i mitiga els perills amb grans plaers.

Surt.

ESCENA I

Prop del jardí dels Capulet.

Entra Romeo.

ROMEO.—Com puc sortir deixant el cor a dins?
Torna enrere, cos meu, cap al teu centre.

S'enfila per la paret i salta dins el jardí. Surt Romeo i entren Benvolio i Mercutio.

BENVOLIO.—Romeo! Eh, cosí Romeo!

ROMEO.—Aquest té seny
i ara, segur, que ja és a casa seva, al llit.

BENVOLIO.—L'he vist saltar la paret del jardí.
Crida'l, Mercutio.

ROMEO.—Sí, li faré un conjur.
Romeo! Foll! Passió! Amant!
Surt ni que sigui en forma de sospir;
digues un vers i estaré satisfet;
digues només «Pobre de mi!»; digues «Amor» i «Cor»;
digues un mot bonic a la comare Venus,
i un mal nom al seu fill, que no s'hi veu,
el nen petit Cupido, que va disparar bé
quan el rei Cofetua va estimar la captaire.^[28]
No em sent. No es mou; res no es belluga.
La mona és morta i l'hem de conjurar.
Et conjuro pels ulls de Rosalina,
pel seu front alt i els seus llavis vermells,
pel seu peu fi i la cama tremolosa,
i aquells dominis que hi són adjacents,
que apareguis, com ets, al davant nostre.

BENVOLIO.—Si et sent, s'enfadarà.

ROMEO.—Amb això no. Potser s'enfadaria
si conjurés un esperit a dins el cercle

de la seva estimada i l'hi deixés enravenat,
fins que ella, amb nous conjurs, l'agemolís.
Però les meves intencions són respectables:
el conjuro amb el nom de la seva estimada
perquè se'ns aparegui ben trempat.

LIO.—Segur que s'ha amagat rere aquests arbres
perquè la nit boirosa li faci companyia.
El seu amor és cec i la foscor li escau.

TIO.—Si el seu amor és cec, no trobarà el fitó.
Ara deu seure sota una figuera
amb el desig que el seu amor sigui la fruita
que fa riure les noies quan, a soles, en parlen.
Ah, Romeo, si aquesta noia fos...
una etcètera oberta, i tu un cuc afamat!
Romeo, bona nit, me'n vaig al meu llitet,
perquè els catres del camp són massa freds.
Què? Véns o no?

LIO.—Anem, perquè és inútil
voler trobar qui no vol ser trobat.

Surten.

ESCENA II

Jardí dels Capulet.

Romeo avança.

1.—Qui no ha tingut ferides es burla de les cicatrius.

Apareix Julieta a la finestra.

Però, com!

Què pot ser aquell esclat a la finestra?

És l'orient, i Julieta el sol.

Surt, sol, i mata l'envejosa lluna
que empal·lideix i emmalalteix de pena
veient que tu, serventa seva, brilles més.^[29]

No la vulguis servir, perquè et té enveja;
són pàl·lids els seus hàbits de vestal;
només els folls se'ls cenyirien, llença'ls!

És la meva estimada, el meu amor!

Si ella ho sabés! Ara fa moure els llavis,
però sense dir res. No importa:

ja parlen els seus ulls. Jo els respondré.

Vaig massa enllà. No és pas a mi a qui parla;

dues estrelles, les millors del cel,

tenen feina per fer, i han suplicat

als seus ulls que brillessin al seu lloc.

O han canviat de lloc els ulls i els astres?

La claror del seu rostre faria avergonyir
l'esclat de les estrelles, tal com la llum del dia
avergonyeix la claror d'una làmpada.

Té uns ulls que, al cel, resplendirien tant
que els ocells pensarien que és de dia.

Ara reposa el cap sobre una mà.

Ah, si d'aquesta mà jo en fos el guant,
per tocar-li la galta!

1.—Pobra de mi!

J.—Ja parla!

Oh, àngel radiant, torna a parlar,
perquè, sent allí dalt, fas que la nit
sigui tan gloriosa com ho és un missatger
alat del paradís sobre uns ulls mortals,
meravellats de veure'l cavalcant
entre flocs blancs de núvols peresosos,
o bé lliscant damunt el pit de l'aire.

A.—Ah, Romeo, Romeo! Per què has de ser Romeo?
Nega el teu pare i rebutja aquest nom,
o, si vols, jura'm el teu amor
i deixaré de ser una Capulet.

J.—Què faig? L'escolto més o li responc?

A.—Només el nom que tens m'és enemic.
Què vol dir Montagú? No vol dir mà, ni peu,
ni braç, ni rostre, res. Busca't un altre nom.
Què hi ha en un nom? La rosa, si tingués
un altre nom, faria olor igualment.
Així mateix Romeo, si no es digués Romeo,
retindria igualment les perfeccions que té
sense aquest nom. Romeo, treu-te el nom,
que no és cap part de tu, i, a canvi,
pren-me sencera.

J.—Et prenc pel mot.
Digue'm només amor, i que em bategin
un altre cop per no ser més Romeo.

A.—Qui ets tu, que t'amagues dins la nit
per saber els meus secrets?

J.—Amb un sol nom
no sé dir-te qui sóc; el meu nom, estimada,
el detesto, perquè t'és enemic.
I si el tingués escrit, l'esquinçaria.

A.—Ni tan sols cent paraules dels teus llavis
m'han vingut a l'orella, i ja en conec el so.
Oi que ets Romeo i també un Montagú?

J.—Ni l'un ni l'altre, si cap no t'agrada.

A.—Com has vingut aquí? Per què ho has fet?

Les parets són difícils de saltar,
i, sent qui ets, aquest lloc és la mort,
si algú dels meus et veu a dintre el jardí.

B.—Amb les lleugeres ales de l'amor
he saltat les parets. Límits de pedra
no em poden retenir. L'amor ho gosa tot,
i cap dels teus no em podria aturar.

A.—Si et veuen aquí dintre et mataran.

B.—Hi ha més perill en els teus ulls
que en vint espases seves. Si em mires dolçament,
ja em sento protegit d'enemistats.

A.—Per res del món no vull que et descobreixin.

B.—El mantell de la nit m'amaga dels seus ulls.
Si m'estimes, m'és ben igual que em vegin:
prefereixo la mort per culpa del seu odi
que l'angoixa de viure sense tu.

A.—Qui t'ha dit que em podries trobar aquí?

B.—L'amor:
primer m'ha estimat a fer preguntes
i m'ha donat consell. Jo li he prestat els ulls.
No sóc pas mariner, però si tu visquessis
tan lluny, com a la riba de la mar més llunyana,
per un tresor com tu, ja faria el viatge.

A.—Ja saps que la careta de la nit
em tapa el rostre, perquè, si no, veuries
com s'ha tornat vermell pel que m'has sentit dir.
Ah, si pogués guardar les formes i negar
tot el que he dit! Però ja és massa tard.
M'estimes? Em diràs que sí, ja ho sé,
i jo et creuré; però, si m'ho juressis,
podries fer-ho en fals, i Júpiter se'n riu,
dels perjuris d'amor.^[30] Gentil Romeo,
si m'estimes, confirma-ho lleialment.
Si creus que m'has guanyat massa de pressa,
seré distant, malvada i diré «no!»,
a desgrat meu, només perquè em festegis.

El fet és que estic massa enamorada
i això et pot fer pensar que sóc lleugera.
Però, creu-me, et seré molt més lleial
que les que tenen vista per fer el joc.
Ja ho sé: m'hauria hagut de fer pregar,
però sense que jo me n'adonés
has descobert el meu desig. Perdona'm, doncs,
i no pensis que sigui lleugeresa
l'amor que la nit fosca ha revelat.

l.—Amor, et juro per la santa lluna
que plateja les fulles d'aquests arbres...

l.—No juris per la lluna, la inconstant,
que canvia de forma cada mes,
no fos que el teu amor resultés com el d'ella.

l.—Doncs per qui juraré?

l.—No juris per ningú.
O, si vols, pots jurar per tu mateix,
que ets el déu de la meva idolatria,
i així et creuré.

l.—Si l'amor estimat...

l.—No, no juris. Per bé que amb tu m'alegri,
no m'alegra l'acord d'aquesta nit:
el trobo massa impetuós, massa sobtat,
massa com un llampec que, en veure'l,
ja deixa d'existir. Bona nit, dolç amor!
Potser l'alè d'aquest estiu convertirà
la poncella d'amor en una bella flor.
Bona nit, bona nit. Que el dolç repòs
que tinc al pit t'arribi fins al cor.

l.—Oh! Tan insatisfet, em vols deixar?

l.—Què voldries encara, aquesta nit?

l.—L'intercanvi del teu amor pel meu.

l.—Ja el tens; te l'he volgut donar
abans que tu me'l demanassis,
i més m'estimaria que estigués per donar.

l.—Me'l prendries? Per què, amor meu?

A.—Per ser més generosa, i poder-te'l tornar.
I tot i així, només vull el que tinc:
una bondat tan sense límits com el mar,
i un amor igualment profund;
com que l'amor i el mar són infinits,
com més te'n dono més me'n ve de tu.
Sento soroll a dins. Amor, adéu.

La dida crida des de dintre la casa.

Dida, ja vinc. Dolç Montagú, sigues lleial.
Espera't una mica, que ja torno.

Surt Julieta.

A.—Oh, nit feliç, feliç. Tinc por que tot
sigui només un somni de la nit,
massa afalagador per ser real.

Torna a entrar Julieta.

A.—Només dues paraules, estimat Romeo:
si el teu amor per mi és honorable
i et vols casar, fes-m'ho saber demà
per un que, de part meva, et vindrà a veure.
Digue-li on i quan celebrarem la boda
i tindràs als teus peus el meu destí,
i arreu del món et seguiré per sempre.

Des de dintre].—Julieta!

A.—Ja vinc! Però si tens
intencions diferents, t'ho prego...

Des de dins].—Julieta!

A.—Ja vinc, ja vinc... Abandona l'esforç
i deixa'm sola amb tot el meu dolor.
Fes-m'ho saber demà.

l.—Que així se salvi la meva ànima!

Λ.—I mil vegades bona nit!

Surt Julieta.

l.—Mil vegades dolenta, quan no hi ets.

L'amor segueix l'amor com els infants els jocs,
i se n'aparta, com els nens d'anar a l'escola.

Torna a entrar Julieta.

Λ.—Pst! Romeo. Pst!

Ah, si tingués la veu d'un falconer
per tornar a fer venir aquest falconet!
Però l'esclavitud^[31] és ronca. Si tingués veu, faria
que s'esfondrés la cova on l'Eco dorm,
només cridant «Romeo!». La seva gola d'aire
quedaria més ronca que la meva.

l.—L'ànima meva em crida amb el meu nom.
Que dolces són les veus dels amants en la nit;
són com música dolça a les orelles.

Λ.—Romeo!

l.—Digues, amor.

Λ.—A quina hora
t'envio el missatger?

l.—Cap a les nou.

Λ.—Molt bé. Seran vint anys d'espera.
Ara no sé per què t'he tornat a cridar.

l.—Deixa'm quedar fins que ho recordis.

Λ.—Si et tinc al meu davant, ho oblidaré
per poder recordar que m'agrada estar amb tu.

l.—Doncs m'hi estaré reforçant-te l'oblit
i oblidant-me de totes les cases, menys d'aquesta.

Λ.—Quasi és de dia, i et voldria lluny,
però no pas més lluny que l'ocellet
d'una nena que hi juga: primer, el deixa volar,
i com si fos un presoner lligat,
gelosa de la seva llibertat,
l'estira, tot seguit, amb un fil d'or.

ι.—M'agradaria ser el teu ocelllet.

Λ.—A mi també, però tindria por
d'ofegar-te a abraçades. Bona nit!
Separar-se és un sofriment tan dolç
que diré bona nit fins que sigui de dia.

Surt Julieta.

ι.—Ah, qui fos com la son que besarà els teus ulls,
o la pau que al teu pit dormirà dolçament.
Me'n vaig a veure el pare confessor
per demanar-li ajut i expressar-li el meu goig.

Surt.

ESCENA III

Cel·la de fra Llorenç.

Entra fra Llorenç amb un cistell.

—L'alba d'ulls clars somriu a la nit corrugada
i amb raigs de llum adorna els núvols d'orient,
i, com un embriac tentinejant, la fosca
surt del camí del dia i del carro de Tità.^[32]
Abans que el sol aixequi l'ull ardent,
que alegra el cel i asseca el rou nocturn,
ompliré aquest cistell de valuosos nèctars
de flors i d'herbes verinoses.
La terra és mare i tomba de la naturalesa,
i el que és la sepultura al mateix temps n'és l'úter,
d'on surten les diverses criatures
que veiem que es nodreixen del seu si.
N'hi ha que tenen excel·lents virtuts;
d'altres, no tant, però són totes diferents.
Gran és la poderosa gràcia que contenen
plantes, herbes i pedres amb tots els seus poders,
car no hi ha res tan vil que visqui de la terra
sense donar-li valors específics.
Ni tampoc no hi ha res tan bo que, desviat
del seu servei, no pugui causar danys.
La virtut és un vici quan no s'aplica bé,
i, pel bon ús, el vici es dignifica.

Entra Romeo.

Sota la pell d'aquesta flor tan tendra,
hi ha un verí i un poder medicinal:
la seva aroma fa reviure el cos;
però, si algú se'l beu, li paralitza el cor.
Així com dins les plantes, dins els homes tant
el mal com la gràcia hi fan estada;

i si el poder dolent hi predomina,
l'impuls mortífer ho devora tot.

¡.—Bon dia, pare!

—*Benedicite!*

De qui és aquesta dolça veu
que em saluda tan d'hora? Fill,
demostres tenir el cap molt tèrbol,
abandonant el llit tan aviat.

Les inquietuds deixen dormir els vells,
i on hi ha inquietud, la son no s'hi ajeu mai;
però on la intacta joventut de ment lleugera
deixa caure els seus membres, allà hi regna.
És el teu matinar que m'assegura
que una inquietud t'ha fet saltar del llit.
Si no és així, i em penso que ara hi toco,
segur que t'has passat la nit en blanc.

¡.—És cert, però he tingut un dolç descans.

—Déu perdoni el pecat! Eres amb Rosalina?

¡.—Amb Rosalina, estimat pare? No.
He oblidat aquest nom i el seu dolor.

—Ben fet, fill meu. On eres, doncs?

¡.—Us ho diré sense fer-me pregar:
he estat de festa amb els meus enemics
i, tot de sobte, m'ha ferit algú
que jo havia ferit abans. Però el remei
dels dos, vós el teniu amb els vostres poders.
No sento odi, estimat pare, la meva intercessió
val tant per mi com pel meu enemic.

—Sigues clar, fill, i parla clar.

A confessions enigmàtiques,
absolucions enigmàtiques.

¡.—Doncs parlant clar: he concedit l'amor
a la bonica filla del famós Capulet,
i ella també me l'ha donat a mi.
Tot està fet, tret del que vós haureu
de fer: casar-nos. On i quan i com
ens hem trobat i declarat, ja us ho diré

més endavant; però, això sí: us demano
que avui mateix accepteu de casar-nos.

—Sant Francesc beneït! Què és aquest salt?
Tan aviat oblides Rosalina,
que t'estimaves tant? És que l'amor dels joves
resideix en els ulls, més que en els cors?
Jesús, Maria! Tanta quantitat
de llàgrimes vessades al teu rostre!
Quants dolls d'aigua salada no has llançat
per adobar un amor que ara ni vols tastar!
Encara el sol no ha netejat els teus sospirs.
Encara els teus gemecs em xiulen a l'orella.
Mira't la galta: encara hi tens la taca
d'una llàgrima vella. Si tu eres tu mateix
i aquells turments eren els teus,
turments i tu éreu de Rosalina.
I ara ja no? Escolta aquesta dita:
«L'home inconstant fa la dona voluble».

l.—Sovint vós em retrèieu el meu amor per ella.

—Et retreia els desvaris, no l'amor.

l.—Em dèieu que enterrés l'amor.

—No pas en una tomba
per enterrar-n'hi un i fer-ne néixer un altre.

l.—No em renyeu, pare, perquè la que estimo
m'atorga els seus favors i el seu amor.
I l'altra, en canvi, no.

—Perquè sabia
que el teu amor deia paraules buides.
Però vine, inconstant, sí, vine amb mi,
perquè tinc un motiu per ajudar-te:
feliç pot resultar aquesta aliança
si converteix els odis en amor.

l.—Anem de pressa, doncs, que això és urgent

—A poc a poc. Qui corre s'entrebanca.

Surten.

ESCENA IV

Un carrer.

Entren Mercutio i Benvolio.

TIO.—On carall s'ha ficat aquest Romeo? Va tornar a casa ahir?

LIO.—A casa seva, no. M'ho ha dit un criat.

TIO.—Aquella mossa pàl·lida i de cor de pedra, aquella Rosalina, el farà tornar boig amb tants turments.

LIO.—Tibald, aquell parent dels Capulet, li ha enviat una carta a casa del seu pare.

TIO.—Un desafiament, segur.

LIO.—Romeo el respondrà.

TIO.—Ho pot fer qualsevol que sàpiga escriure.

LIO.—No; respondrà al responsable de la carta. Desafiat, el desafiarà.

TIO.—Ai, pobre Romeo, ja ha begut oli. Està apunyalat pels ulls negres d'una mossa pàl·lida, té l'orella fiblada per una cançó d'amor i el cor partit per la fletxa d'un nen cec. Pot desafiar Tibald, un home en aquest estat?

LIO.—I per què no? Qui és Tibald?

TIO.—Més que el príncep dels gats. El valent capità de les formalitats en els duels. Lluita igual com tu cantes: porta el compàs, la distància i el ritme. Observa escrupolosament les pauses: un, dos i, al tres, ja et travessa el pit. Un veritable carnisser de botons de seda. Un duelista, un duelista. Un cavaller de primer rang, de la primera i de la segona causa.^[33] Ah, la immortal estocada! El *punto reverso*, el *hai!*
^[34]

LIO.—El què?

TIO.—Caigui la pesta sobre aquests papissots tronats i petimetres, aquests entonadors de paraules noves: «Per Déu!», «Quina bona fulla!», «Que ben plantat!», «Una autèntica puta!». Vinga! No trobes lamentable, senyor meu, que ens hàgim de deixar fotre per aquestes mosques estrangeritzants, aquests «*Pardonnez-moi*» que s'estintolen sobre les noves formes i que no es poden asseure a les velles cadires? Els seus culets se'n ressenten, i diuen «*Bon!*», «*Bon!*».

Entra Romeo.

LIO.—Aquí el tenim, Romeo. Mira'l.

TIO.—Carregat de laments, i laminat com una arengada seca. Ai, tros de carn, ets ben igual que un peix. Ara està per la mètrica que raja de Petrarca. Laura al costat de la seva xicota no és més que una criada; però redéu, almenys aquella va tenir un amant més apte per fer-li rimes. Dido, un didot. Cleopatra, una gitana. Helena i Hero, heteres i arteres.^[35] Tisbe, uns ulls clars, o alguna cosa per l'estil, però no importa. *Signor Romeo, bonjour.* Et saludo a la francesa en honor de les teves calces a la francesa. Ens la vas ben jugar ahir a la nit.

L.—Bon dia a tots dos. Què us vaig fer ahir a la nit?

TIO.—Ens vas fer el salt. M'entens o no?

L.—Perdona, Mercutio. Tenia un assumpte important. I en aquest cas, no em podia obligar la cortesia.

TIO.—És com dir que el teu cas et va obligar a doblegar els pernils.

L.—Vols dir a fer una reverència?

TIO.—Ho has interpretat de la manera més cortesa.

L.—És una interpretació plena de cortesia.

TIO.—És clar, perquè jo sóc la flor de la cortesia.

L.—La flor de la flor.

TIO.—Exacte.

L.—Ara entenc per què estàs tan florit.

TIO.—Ben dit! Ara fes córrer l'acudit fins que se't gastin les soles, de manera que, quan no tinguis sola, puguis consolar-te pensant que et queda l'acudit, que serà solament suat.

L.—És un sol acudit, i és solament suat, perquè té solera.

TIO.—Vine, ajuda'm, Benvolio, que em flaqueja la verba.^[36]

L.—Au, fujeteja i esperona l'enginy, o cantaré victòria.

TIO.—No: si els nostres enginys han de fujetejar i esperonar l'enginy com si fos un cavall, jo tinc les de guanyar, perquè tu tens més enginy d'ase en un sol sentit, que no pas de cavall en tots els cinc. Vols dir que no hem quedat empatats amb això de l'ase?

l.—No, perquè jo sóc un gall en un sol sentit i tu un ànec en tots cinc.

TIO.—Et picaré la cresta per això, gall.

l.—No em piquis, ànec, perquè et rostiré.

TIO.—La teva verba servirà de salsa.

l.—Per donar gust a un ànec rostit.

TIO.—Aquest enginy és de pell de cabra, que s'estira pam a pam.

l.—Jo encara l'allargaria més per acabar d'embolicar un ànec gros com tu.

TIO.—Així m'agrada. No és molt millor això que gemegar d'amor? Ara ets sociable, ara ets Romeo, ara ets el que ets, tant per art com per naturalesa, perquè l'amor que plora és com un idiota que corre amunt i avall amb la llengua a fora i la cua entre les cames, i tot per amagar la cua en un forat.

LIO.—Aturat, ara, atura't!

TIO.—Ara vols que em quedi amb la cua aturada?

LIO.—Sí, perquè si no, se t'allargaria massa.

TIO.—T'equivoques! M'hauria quedat curta perquè ja la tenia a dins, i no m'hi hauria aturat gaire.

l.—Mireu quin embalum!

Entren la dida i Pere.

TIO.—Una vela, una vela!

LIO.—Dues, dues! Unes faldilles i uns pantalons.

-Pere!

-Digues.

-El meu ventall, Pere.

TIO.—És clar, Pere, per tapar-se la cara; el ventall és més bonic.

-Bon dia, senyors.

TIO.—Bona tarda, bella dama.

-Bona tarda, ja?

TIO.—Ni més ni menys, perquè la porca maneta del rellotge ja toca l'entreuix del migdia.

—Alça aquí! Quina bona peça deveu ser, vós!

—Una peça, senyora, feta per Déu perquè es malmeni sola.

—A fe meva, ben dit. «Perquè es malmeni sola». Senyors, algú em podria dir on puc trobar el jove Romeo?

—Jo us ho puc dir; però quan l'hàgiu trobat, ja no serà tan jove com ara. Jo sóc el més jove amb aquest nom, a falta d'un de pitjor.

—Ben dit.

TIO.—Sí, està bé això de «pitjor». A fe, molt bé! És sensat, aquest noi.

—Doncs si sou vós, us he de fer una *conveniència*.^[37]

TIO.—Ara el *convenienciarà* a sopar.

TIO.—És una alcavota, una alcavota, mireu-la.

—Què has vist, ara?

TIO.—No cap llebre, tret que una llebre en un plat de quaresma sigui una gata maula i rànica.

Camina al voltant d'ells cantant.

Una llebre bona,
i una llebre bona
per quaresma és bona.
Però sé d'una barjaula
que en comptes de llebre, a taula,
va servir una gata maula.

Romeo, vindràs a casa del teu pare? Nosaltres hi dinem.

—Ja us seguiré.

TIO.—Adéu-siau, antiga donzella. Adéu-siau, donzella, donzella!

Surten Mercutio i Benvolio.

-Si us plau, senyor, qui era aquest mal educat que parlava d'una manera tan indecent?

¡.—Tot un cavaller, dida, que es complau en les paraules i que parla més en un minut del que és capaç d'escoltar en un mes.

-Doncs si torna a dir res contra mi, li rebaixaré els fums, ni que sigui més valent del que sembla, i a vint com ell. I si no pugués, ja trobaria qui ho fes per mi. Valent poca-solta! No sóc cap de les seves meuques, ni cap de les seves bandarres!

Adreçant-se a Pere.

I tu et quedes tan fresc veient com qualsevol bergant em tracta al seu gust?

-No he vist ningú que et tractés al seu gust. Si ho hagués vist, ja hauria desembeinat, t'ho asseguro, perquè ho faig com qualsevol altre quan veig l'oportunitat d'una bona baralla, si és que la llei està a favor meu.

-Com hi ha món. Bé, senyor, només dues paraules. Com deia, la meva senyoreta m'ha fet venir; però allò que us he de dir m'ho callo. Primer us diré que si us la voleu passejar, com es diu vulgarment, li fareu una mala passada, com vulgarment es diu, perquè és molt jove, ella, i un doble joc no és cosa que s'hagi de fer a una dama, ni és propi d'un bon comportament.

¡.—Dida, encomaneu-me a la vostra senyora. Us vull declarar que...

-Bon xicot. A fe meva que li diré tot això. Senyor, senyor, la faré tan feliç!

¡.—Què li direu, dida, si no em deixeu ni parlar?

-Li diré que us voleu declarar, que, tal com jo ho entenc, és un oferiment cavallerós.

¡.—Digueu-li que s'inventi alguna excusa per anar a confessar-se, aquesta tarda, i ho podrà fer a la cel·la, amb fra Llorenç. Després ens casarem. Preneu això, per les molèsties.

-No, de veres, senyor, ni un penic.

¡.—Us dic que sí.

-Aquesta tarda? Doncs ella hi serà.

¡.—Espereu, bona dida, abans d'una hora, enviaré un criat darrere les muralles: faré que us porti una escala de corda,

que, en la secreta nit, em pujarà
fins a l'arbre més alt de la meva alegria.
Adéu-siau. Sigueu fidel i us recompensaré.
Adéu-siau. Doneu records a la meva senyora.

-Que Déu us beneeixi des del cel,
i escolteu-me.

¡.—Digueu, dida estimada.

-És reservat aquest vostre criat?
Sabeu que més de dos no guarden cap secret?

¡.—El meu criat és fidel com l'acer.

-Doncs bé, senyor: la meva senyoreta és la més dolça de les dames. Senyor, senyor!
Que xerraire quan era petita! Ah, hi ha un noble a la ciutat que estaria disposat a
l'abordatge; però ella, Déu la beneeixi!, s'estimaria més veure un gripau, un gripau
en persona, abans que ell. A vegades, la faig enrabiard: li dic que Paris és l'home més
apropiat; us ho asseguro: quan li dic això es torna més blanca que el llençol més
blanc de l'univers. No comencen amb la mateixa lletra Romeo i romaní?

¡.—Sí, dida, i què? Amb R totes dues.

-Ah, bromista! És la lletra del gos.^[38] La lletra R és de... No, no, ja sé que allò
comença amb una altra lletra... Ella ha fet una frase molt bonica amb vós i el romaní.
Segur que us agradaria de sentir-la.

¡.—Doneu records de part meva a la vostra senyoreta.

-Sí, mil vegades. Pere!

Surt Romeo.

-Digueu.

Donant-li el ventall].—Endavant i som-hi.

Surten.

ESCENA V

Jardí dels Capulet.

Entra Julieta.

A.—Eren les nou quan he enviat la dida,
i ha dit que tornaria en menys d'una hora.
Potser no l'ha trobat. No, no és això;
és que va coixa. Són els pensaments
que haurien d'anunciar l'amor,
perquè llisquen més ràpids que la llum
i aparten l'ombra dels turons del bosc.
Per això, el carro de l'Amor, l'estiren els coloms,
i per això té ales el lleuger Cupido.
El sol és ara sobre el cim més alt
del viatge diürn. De nou a dotze
hi van tres hores llargues, i no torna.
Si ella estimés i tingués la sang jove,
hi hauria anat de pressa com el vent
i les meves paraules la farien volar
cap al meu estimat, i les paraules d'ell
la farien volar fins on sóc jo.
Però sovint els vells fan com si fossin morts:
són lents, feixucs, pesants i pàl·lids com el plom.

Entren la dida i Pere.

Oh, Déu, ja ve! Quines noves porteu?
L'heu trobat? Feu marxar el vostre criat.

-Pere, queda't al portal.

Surt Pere.

A.—Què, bona dida? Com és que estàs tan trista?

Si portes males noves, digue-me-les contenta,
i si són bones, no espatllis la música
tocant-les amb la cara tan severa.

-Etic cansada, deixa'm respirar.

Ai, els meus ossos! Quina caminada!

Λ.—Tinguessis els meus ossos i jo les teves noves!

Va, dida, sisplau, parla!

-Jesús! I quina pressa, espera't un moment.

No veus que em falta alè per respirar?

Λ.—Com et pot faltar alè, si en tens prou
per poder dir que et falta alè?

Em dones una excusa molt més llarga
del que jo vull saber i tu no em vols dir.

Són bones noves o dolentes? Va, respon
només això, i et perdono els detalls.

Acontenta'm: són bones o dolentes?

-Doncs... has triat com una ximpleta; està vist que no saps triar un home. Romeo!
No, aquest no, tot i que té una cara millor que la de qualsevol altre, tot i que té unes
cames que són insuperables. I pel que fa a les mans, els peus i el cos, encara que no
n'hauríem de parlar, no tenen comparació. No és pas la flor de la cortesia, però us puc
assegurar que és dolç com un xaiet. Segueix el teu camí, mosseta. Què, ja heu dinat, a
casa?

Λ.—No, no, no! I el que em dius, ja ho sabia.

Què t'ha dit, de casar-nos? Què t'ha dit?

-Déu meu, quin mal de cap! Quin cap que tinc!

Em bat com si es volgués partir en vint trossos.

I l'esquena, Déu meu! Déu meu, l'esquena!

La culpa és teva per haver-me dut
a arregar la mort anant amunt i avall.

Λ.—Em sap greu, dida, que no et trobis bé.

Sigues bona, però. Què diu el meu amor?

-El teu amor m'ha dit, com un cavaller honrat,

cortès i amable i ben plantat i sobretot

molt virtuós... On és la teva mare?

Λ.—On és la meva mare! Doncs a dintre!

On hauria de ser? Quines maneres!

«El teu amor, com a cavaller honrat...

On és la teva mare?».

-Mare de Déu del cel,

sí que vas embalada! Ja està bé.

Creus que és aquest el bàlsam que volen els meus ossos?

Un altre cop hi aniràs tu mateixa.

Λ.—Quins embolics! Va! Què t'ha dit Romeo?

-Tindràs permís avui per confessar-te?

Λ.—Ja el tinc.

-Doncs, corre, vés a veure fra Llorenç.

Allí hi haurà un marit per fer-te esposa.

Apa, ja t'has tornat vermella un altre cop.

Vés a l'església, que jo he d'anar a buscar
una escala de cordes perquè el teu estimat
arribi fàcilment al niu quan sigui fosc.

Ara sóc el camàlic que sua pel teu gust,

però a la nit, el pes el duràs tu.

Vinga! Jo, a dinar; tu, a l'església.

Λ.—Me'n vaig a ser feliç. Dida estimada, adéu!

Surten.

ESCENA VI

Cel·la de fra Llorenç.

Entren fra Llorenç i Romeo.

—Que el cel somrigui a aquest acte sagrat
i que després no ens el retregui amb penes.

—Amén, amén. Per més penes que vinguin,
mai no seran més grans que l'alegria
que em dóna un sol moment de la seva presència.
Ajunteu-nos les mans amb sagrades paraules
i que la mort, devoradora de l'amor,
faci el que vulgui, si puc dir que és meva.

—Els delits violents fan finals violents,
i defalleixen en el seu triomf
com el foc i la pólvora, que moren en besar-se.
La mel més dolça embafa per la seva dolçor,
i el seu gust excel·lent ens fa malbé la gana.
Estima amb un amor ben moderat,
perquè és aquest el que dura per sempre:
qui vol anar massa de pressa arriba tard.

Entra Julieta.

Mira-la, ja és aquí. Amb uns peus tan lleugers,
mai no desgastarà la dura llosa.
L'amant pot cavalcar per sobre els borrhissols
que floten amb peresa per l'aire de l'estiu
sense caure, perquè les il·lusions no pesen.

—Molt bona tarda, pare confessor.

—Romeo et donarà les gràcies per tots dos.

—I jo a ell; si no, les seves sobriarien.

—Ah, Julieta, si el teu goig és gran

com ho és el meu, i tu ets més apta a proclamar-ho,
endolceix amb l'alè l'aire que ens volta,
i que la rica llengua de la música
desplegui la felicitat que l'un i l'altre
rebem d'aquest retrobament tan desitjat.

Λ.—Al pensament, ric de sentit més que de mots,
li agrada la substància, no pas els ornaments.
Són pobres els que compten la riquesa que tenen.
El meu amor ha crescut tant i tant
que no em deixa comptar ni la meitat del meu tresor.

—Veni, veni amb mi, i acabem aviat.
Amb el vostre permís, no estigueu sols,
fins que l'Església us converteixi en un.

Surten.

ACTE III

ESCENA I

Verona: una plaça.

Entren Mercutio, Benvolio, un patge i criats.

LIÒ.—Au, va, marxem d'aquí, Mercutio.
Fa un dia calorós, els Capulet ens ronden
i, si els trobem, tindrem una baralla.
Quan fa calor, la sang bull a les venes.

TIO.—Tu fas com aquell que va a la taverna, dóna un cop d'espasa a la taula i diu:
«Déu vulgui que no l'hagi de fer servir»; però quan el segon vas li comença a fer
efecte, ja desembeina contra el taverner sense que n'hi hagi cap necessitat.

LIÒ.—Em consideres com un d'aquests?

TIO.—Vinga, vinga; tens la sang més calenta que el més picallós d'Itàlia. Tan aviat
t'excites per enfadar-te com t'enfades per excitar-te.

LIÒ.—I què més?

TIO.—Doncs que si n'hi hagués dos com tu, aviat ja no hi serien, perquè es matarien
a cops. Tu, vaja, tu et baralles amb qualsevol que tingui un pèl més que tu a la barba.
T'esbatusses amb un que trenca avellanes només perquè tu tens els ulls del mateix
color que les avellanes. Quins ulls, sinó els teus, podrien trobar en això motiu de
brega? Tens el cap tan ple de sarau com un ou és ple d'aliment, tot i que amb tants
cops com has rebut, ara ja el deus tenir com un ou batut. Has estat capaç d'atonyinar
un home que tossia pel carrer perquè la tos havia despertat el teu gos, que dormia al
sol. No vas ser tu que vas escalfar les orelles a un sastre perquè havia estrenat el gipó
abans de Pasqua? No vas ser tu que et vas barallar amb un altre perquè duia cordons
vells en unes sabates noves? I ara em vols alliçonar perquè em captngui?^[39]

LIÒ.—Mira: si jo em barallés tan sovint com tu, el temps de vida que em quedaria no
valdria més que el preu d'una hora i mitja.

TIO.—Una hora i mitja? Una ximpleria i mitja!

Entren Tibald i d'altres.

LIÒ.—Pel meu cap! Ja vénen els Capulet.

TIO.—Pels meus peus, se me'n fot!

J.—Quedeu-vos a prop meu. Vull parlar amb ells.
Bona tarda, senyors. Un mot a un de vosaltres.

TIO.—Només un mot i a un de nosaltres? Busca-li una parella, posa-hi un mot i una estocada.

J.—Estic prou decidit a fer-ho, senyor, si em dónes un motiu.

TIO.—No te'l pots prendre sense que te'l donin?

J.—Mercutio, estàs concertat amb Romeo.

TIO.—Que estem concertats? Per què ens vols convertir en músics, ara? Si és així, prepara't a escoltar dissonàncies. I si vols ballar, aquí tinc l'instrument. Redéu, que estem concertats!

LIO.—No us enfadeu davant de tanta gent:
retireu-vos en algun lloc privat,
discutiu fredament els nostres greuges
o separem-nos. Tots els ulls ens miren.

TIO.—Els ulls són per mirar, deixa'ls que mirin.
Jo, almenys, no penso fer ni un pas enrere.

Entra Romeo.

J.—Pau, senyor meu. Aquell és el meu mosso.^[40]

TIO.—Que em pengin, si és que et porta la lliurea;
si anassis davant seu al camp d'honor,
i ell et seguís, podries dir-li «mosso».

J.—T'estimo tant, Romeo, que del cor
només em surt això: ets un canalla!

J.—Tibald, tinc prou raons per estimar-te
com per poder excusar la ràbia
del teu acolliment. Canalla, no en sóc pas.
Adéu, doncs, perquè veig que no em coneixes.

J.—Noiet, això no et salva de la injúria
que em vas fer. Va, torna i desembeina.

J.—Injúria? Mai no te n'he fet ni una.

T'estimo com no pots ni imaginar-t'ho mentre no sàpigues per què. Per tant, bon Capulet (i aprecio aquest nom igual que el meu), dóna't per satisfet.

TIO.—Quin servilisme! Quina submissió!
Alla stoccata, perquè el dia és nostre!

Desembeina.

Eh, Tibald, mata-rates, fem un volt?

TIO.—Què vols tu, ara?

TIO.—Bon rei dels gats, només vull una de les teves set vides, amb la qual em prendré unes llibertats, i segons com em tractis, et picaré la pols de les altres sis. Vols estirar l'espasa per les orelles? De pressa, doncs, abans que la meva no et talli les teves.

TIO.—Estic a punt!

Desembeina.

TIO.—Mercutio, amic, deixa l'espasa.

TIO.—Vinga, noi, deixa'm veure l'estocada!

Lluiten.

TIO.—Treu l'espasa, Benvolio; atura'ls!
Amics, si us plau, oblideu aquest greuge.
Tibald, Mercutio, el Príncep ha dit clar que no volia lluites als carrers.
Deixeu-ho ja, Tibald, Mercutio!

Tibald fereix Mercutio per sota el braç de Romeo i fuig.

TIO.—Estic ferit. Maleïdes famílies!

Jaestic llest! I ell tan fresc!

LIQ.—Estàs ferit?

TIO.—Res més que una rascada. Redéu, ja n'hi ha prou.
On és el meu criat? Que vagi a buscar un metge!

Q.—No tinguis por. La ferida no és fonda.

TIO.—No, no és tan fonda com un pou ni tan ampla com la porta d'una església; però ja basta, ja farà el seu fet. Demà, si pregunteu per mi, em trobareu d'un humor sepulcral. Us asseguro que ja estic cuit per aquest món. Tant de bo caigués la pesta sobre les vostres famílies. Mal llamp! Un gos, una rata, un gat esgarrapant un home. Un fatxenda, un bergant, un canalla que lluita amb les regles apreses en un manual! Com carall t'has posat enmig? M'ha ferit passant l'espasa per sota el teu braç.

Q.—Ho he fet a fi de bé.

TIO.—Benvolio, porta'm a algun lloc;
si no, em desmaiaré. Ah, les vostres famílies!
M'han convertit en un menjar de cucs.
Estic perdut. Ah, les vostres famílies!

Surten Mercutio i Benvolio.

Q.—Un cavaller, un parent del mateix Príncep,
un autèntic amic, ha estat ferit de mort
per causa meva: el meu honor
està tacat per l'insult de Tibald,
que és parent meu de no fa gaire.
Oh, dolça Julieta, és la teva bellesa
que m'ha fet ser covard. L'acer
del meu valor ha perdut el seu tremp.

Torna a entrar Benvolio.

LIQ.—Oh, Romeo, Romeo, Mercutio és mort.
El seu intrèpid esperit, que ha menyspreat
tan aviat la terra, ara vola entre els núvols.

Q.—El negre fat d'avui ombreja els dies
que seguiran amb noves agonies.

Torna a entrar Tibald.

LIQ.—El furiós Tibald torna a ser aquí.

LIQ.—Viu i en triomf! I Mercutio mort!

Que torni al cel el respecte gentil
i que el foc del furor em condueixi ara!
Ara, Tibald, et torno aquell «canalla!»
amb què abans m'has ofès. L'ànima de Mercutio
no ha tingut temps de volar lluny dels nostres caps
i espera que li facis companyia:
un dels dos, o tots dos, el seguirà.

LIQ.—Tu, miserable, que anaves amb ell,
tu el seguiràs.

LIQ.—Això ho decidirà.

Lluiten. Tibald cau mort.

LIQ.—Romeo, vés-te'n, fuig!

Comença a venir gent, Tibald és mort!
No et quedis encantat; si t'agafen, el Príncep
et condemnarà a mort. Vés, fuig d'aquí!

LIQ.—Sóc la joguina del destí.

LIQ.—Què esperes?

Surt Romeo i entren els ciutadans.

LIQ.—On és el que ha matat Mercutio?
Sí, Tibald, l'assassí, per on ha anat?

LIQ.—Tibald? Aquí el teniu.

LIQ.—Alceu-vos i seguiu-me.
Us mando, en nom del Príncep, que obeïu.

Entren el Príncep, el vell Montagú, Capulet, les seves esposes i tots els altres.

P.—On són els vils que han començat la lluita?

LIO.—Ah, noble Príncep, jo us explicaré
el malaurat procés d'aquesta lluita.
Romeo ha assassinat el que jeu mort aquí,
i aquest, abans, havia assassinat Mercutio.

APULET.—Tibald, nebot, el fill del meu germà!
Ah, Príncep! Ah, marit! Ah, sang vessada
dels meus parents! Príncep, vós que sou just,
feu que es vessi la sang dels Montagú!
Tibald, Tibald!

P.—Benvolio, explica't. Dignes, qui ha començat?

LIO.—Tibald, que ara jeu mort per la mà de Romeo.
Romeo li parlava dolçament; li feia veure
que la lluita era absurda, i és més: li recordava
la vostra voluntat amb molt bones paraules,
amb el rostre tranquil i els genolls vinclats
d'humilitat, i res d'això no ha aturat
la còlera terrible de Tibald,
que, sord a la concòrdia, s'ha llançat
amb l'espasa esmolada contra el pit de Mercutio.
I aquest, igual d'encès, també la desembeina,
i amb despit de guerrer, la seva mà
llança a un costat la mort, mentre que amb l'altra
torna el cop a Tibald, que amb gran destresa
el rebutja. Romeo crida fort:
«Atureu-vos, amics! Separeu-vos, amics!»
i amb el braç molt més ràpid que la llengua
abaixa les espases i es posa enmig dels dos;
però, per sota el braç, el cop baix de Tibald
toca la vida del valent Mercutio.
Tibald s'escapa, però torna més tard
contra Romeo, que, després d'això,
ja covava venjança, i van l'un contra l'altre.
Quan jo els volia separar, Tibald ja havia mort,
i, un cop caigut, Romeo se n'ha anat.
Això és la veritat; si no, mateu-me.

APULET.—És un parent dels Montagú:
no diu la veritat perquè els estima.

Més de vint d'ells han estat a la lluita
i només han pogut segar una vida.
Príncep, demano la vostra justícia.
Romeo ha assassinat Tibald. Romeo ha de morir.

P.—Però Tibald havia assassinat Mercutio.
Qui és doncs, ara, el deutor d'aquesta sang?

GÚ.—Príncep, Romeo no, que era amic seu.
La seva culpa ha estat fer allò que la justícia
hauria fet: matar Tibald.

P.—Doncs per això
el desterrem des d'ara de Verona.
Les vostres lluites han vessat sang meva,
però tindreu un càstig tan sever
que tots lamentareu el que he perdut.
A súpliques i excuses seré sord;
ni plors ni precés no esborraran els greuges.
Doncs: no els feu servir més, i que Romeo
se'n vagi de seguida, perquè el mateix instant
que se'l trobi serà el seu darrer instant.
Enterreu aquest cos i obeïu el decret.
El perdó mata quan perdona els assassins.

Surten.

ESCENA II

Jardí dels Capulet.

Entra Julieta.

Λ.—Corsers de peus ardents, galopeu ràpids
cap al palau de Febus: un auriga
com Faetont ja us tindria al ponent
i hauria dut la fosca nebulosa.^[41]
Nit que portes l'amor, estén els vels
perquè es cloguin els ulls cansats del dia
i Romeo, en secret, pugui abraçar-me.
La llum de la bellesa dels amants
ja il·lumina els seus actes. I, si l'amor és cec,
la nit li escau perfectament.
Acosta't, nit gentil, tota de negre,
mostra'm com perdre'm en un joc guanyat
per les virginitats dels nostres cossos.
I amb el teu fosc mantell, no deixis veure
el meu rostre vermell fins que l'amor
agosarat no em sigui gens estrany.
Acosta't, nit; Romeo, dia en la nit, acosta't,
perquè jauràs sobre les ales de la nit,
blanc com la neu damunt el corb més negre.
Acosta't, nit gentil de negre rostre,
dóna'm el meu Romeo, i quan jo mori,
pren-me'l, retalla'l en petits estels
perquè el rostre del cel quedi ben adornat
i tothom s'enamori de la nit
i ja no adori més el sol que ens enlluerna.
Ah, m'he comprat l'estada d'un amor
on no he viscut encara. Avui, el dia
se'm fa tan tediós com la vigília d'una festa
a una nena que ha d'estrenar vestit
i no se'l pot posar. Ara arriba la dida.

Entra la dida, retorçant-se les mans, i amb unes cordes.

I porta noves, i totes les llengües
que em parlen de Romeo parlen amb eloqüència.
Dida, què hi ha? Què portes? Són les cordes
que t'ha fet dur Romeo?

-Sí, sí, les cordes.

Les llança a terra.

Λ.—Pobra de mi! Què passa? Per què torces les mans?

-Estem perduts, senyora, estem perduts.
Ai d'aquest dia! És mort! Sí, l'han matat!

Λ.—Pot ser tan envejós el cel?

-Romeo, sí,
no pas el cel. Oh, Romeo, Romeo!
Qui s'ho hauria pensat? Romeo!

Λ.—I quin dimoni ets per turmentar-me així?
Tortures com aquesta són d'infern.
S'ha matat ell mateix? Si dius que sí,
aquesta síl·laba serà més verinosa
que l'ull del basilisc, fletxa mortal.
I jo no seré jo si dius que sí,^[42]
o si ja són tancats els ulls que et fan dir «sí».
Si ha mort, digues que sí; si viu, digues que no.
Sons breus decidiran felicitat o pena.

-Jo li he vist la ferida amb els meus propis ulls
—Déu em perdoni!— aquí, al seu pit valerós.
Un cadàver penós, penós i ensangonat,
tan pàl·lid com la cendra, brut de sang,
de sang presa. Veient-lo, he perdut els sentits.

Λ.—Trenca't, cor meu. Sí, cor arruïnat,
trenca't ara mateix. A la presó, ulls meus,
no us vull mai més en llibertat!
Fang envilit, resigna't a la terra,
no et moguis més, aquí; vés amb Romeo
a un mateix llit de mort!

-Tibald, Tibald!

Era el meu millor amic! Cortès Tibald!
Que jo hagi de viure i veure't mort!

Λ.—Què són aquests temperis oposats?
Romeo mort? Tibald assassinat?
El meu cosí estimat i el meu senyor
més estimat encara? Si és així,
que soni la trompeta del Judici Final,
perquè, qui gosa viure si aquests dos són morts?

-Tibald és mort. Romeo, desterrat,
perquè ha vessat la sang del teu cosí.

Λ.—Déu meu! Ell ha vessat la seva sang?

-Sí, ell. Ai, d'aquest dia. Ho ha fet ell.

Λ.—Oh, cor de serp, ocult en un bell rostre.
Ha guardat mai un drac una cova tan bella?
Bonic tirà! Dimoni angelical!
Corb vestit de colom, anyell de llop!
Menyspreable substància d'aparença divina!
Just el contrari del que representes;
sant condemnat, honorable canalla!
Natura, què buscaves a l'infern
donant hostatge a un esperit del mal
en el jardí mortal d'un cos tan dolç?
Quin llibre ha tingut mai tantes viltats
i un relligat tan fi? Ah, que l'engany
habiti en un palau tan elegant!

-Dels homes mai no ens en podem fiar; són falsos,
hipòcrites, perjurs, deslleials i cruels!
Que em portin una copa d'aiguardent:
tants dolors i tristeses m'envelleixen.
Que caigui la vergonya damunt seu!

Λ.—Que se't llagui la llengua pel que dius.
No ha pas nascut per la vergonya.
Al seu front, la vergonya hi té vergonya
perquè és un tron per coronar l'honor
com a únic monarca universal.
Que estúpida que sóc per haver-lo insultat!

-De l'assassí del teu cosí vols parlar bé?

A.—Doncs què? He de dir mal del meu marit?

Ah, pobre senyor meu. Com endolcir el teu nom si jo mateixa te l'he destrossat?

Però, com has pogut matar Tibald?

Segur que aquell malvat et volia matar.

Retorneu a la font, absurdes llàgrimes; perquè el vostre tribut és propi del dolor i ara esteu brollant per un fet joiós.

Qui volia matar Tibald és viu,

i qui volia destruir Romeo és mort.

Si això m'és un consol, per què plorar?

Però, pitjor que la mort de Tibald,

hi ha un mot que em mata, que no puc oblidar

i que em tortura la memòria com la culpa tortura els esperits culpables.

Tibald és mort. Romeo, desterrat.

És aquesta paraula: «desterrat»,

la que mata deu mil Tibalds. Prou trista hauria estat la mort sense res més.

I si el dolor es complau en companyies

i necessita viure amb altres penes,

després de dir «Tibald és mort», per què no deia

«i el teu pare i també la teva mare»?

Així el meu dol hauria estat justificat.

Però «Tibald és mort» ha anat seguit

d'aquest «Romeo desterrat», i això

és molt pitjor que dir que han mort

pare, mare, Tibald, Romeo i Julieta.

Tots morts i assassinats; però Romeo

«desterrat»... No hi ha límits ni mesura

ni termes en la mort d'una paraula així,

ni cap paraula que n'expressi el sofriment.

On són els pares, dida?

-Plorant i lamentant-se sobre el cos de Tibald.

Vols anar amb ells? Ja t'hi acompanyaré.

A.—Es renten les ferides amb el plor?

Quan s'hagin assecat les seves llàgrimes,

jo gastaré les meves per plorar

l'exili de Romeo. Emporta-te'n les cordes.
Ah, pobres cordes, esteu decebudes
igual que jo, perquè Romeo és lluny.
Ell us ha convertit en camí del meu llit,
però jo, verge, moriré sent verge i vídua.
Veni, cordes; i tu, dida, també, que jo
me'n vaig cap al meu llit de noccs;
que la mort, no Romeo, se m'endugui
la condició de verge.

-Vés de pressa
cap a la teva cambra. Ja faré que Romeo
et vingui a consolar. Sé molt bé on ha anat.
Escolta, el teu Romeo serà aquí aquesta nit.
Me'n vaig. Està amagat a la cel·la del frare.

A.—Vés-lo a buscar, dona-li aquest anell,
i que vingui a donar-me el seu últim adéu.

Surten.

ESCENA III

Cel·la de fra Llorenç.

Entra fra Llorenç.

—Romeo, surt. Ja pots sortir, poruc!
El sofriment s'ha enamorat de tu,
i t'ha fet el marit de la desgràcia.

Entra Romeo.

—Què ha passat, pare? Què ha disposat el Príncep?
Quina tristesa, encara inconeguda,
espera al meu costat?

—Fill meu, estàs
massa avesat a aquesta dura companyia.
Ara et diré quina és la sentència del Príncep.

—Què pot ser que no sigui tan aspre com la mort?

—Una de més benigna ha sortit dels seus llavis.
No és pas la mort del cos, sinó l'exili.

—Ah, l'exili! La mort seria més benigna!
L'exili té en el rostre més terror,
més que la mort: no digueu més «exili».

—Només t'han desterrat de la ciutat.
Tingues paciència; el món és ample i gran.

—Fora de les muralles de Verona,
no hi ha cap món, llevat del purgatori,
de la tortura, i del mateix infern...
I desterrat d'aquí vol dir de tot arreu,
i desterrat de tot arreu vol dir la mort.
Dir «desterrat» és igual que dir «mort»;
i dir-me «desterrat» volent dir «mort»
és com tallar-me el cap amb una destal d'or,
és com somriure al cop que m'assassina.

—Pecat mortal! Ingratitud grollera!
La llei t'ha condemnat a mort, i el Príncep,
amb la seva clemència, posant-se al teu costat,
s'ha apartat de la llei i ha convertit
aquest mot negre, «mort», en «desterrat».
No te n'adones, que ha estat una gràcia?

].—És tortura i no gràcia, i el meu cel
és on viu Julieta; un gat, un gos,
un ratolí, qualsevol cosa indigna
que visqui en aquest cel pot contemplar-la;
però Romeo, no. Té més valor,
noblesa i privilegis una mosca ronyosa
que Romeo, perquè la mosca pot volar
sobre el prodigi blanc del braç de Julieta,
i robar-li immortal felicitat dels llavis,
que sempre té vermells per pudor virginal
pensant que pequen quan s'ajunten.
Però Romeo, no, perquè l'han desterrat.
No pot volar, se n'ha d'anar volant.^[43]
Les mosques tenen llibertat; jo no.
I vós dieu que no és cap mort, l'exili?
No teniu cap verí, cap ganivet,
cap mitjà per morir sobtadament,
per més mesquí que sigui, llevat del «desterrat»?
Ah, pare, els condemnats udolen a l'infern
pronunciant aquest mot. Com podeu vós,
essent un sacerdot i un confessor
que perdona els pecats, i el meu amic,
destrossar-me amb el nom de «desterrat»?

—Ets un esbojarrat; deixa'm parlar.

].—No vull que em parreu més del «desterrat».

—Et parlaré de protegir-te d'aquest mot,
de la filosofia de l'adversitat
que t'ha de consolar malgrat l'exili.

].—Exili encara? No! No vull filosofies
a menys que la filosofia pugui
trasplantar una ciutat i revocar sentències.
No, no em serveix; no val; no em parreu més.

—Ara ja veig que els folls no hi senten.

l.—És clar que no, perquè els savis no hi veuen.

—Deixa'm parlar sobre els problemes que ara tens.

l.—Com em podeu parlar d'allò que no sentiu?

Si fóssiu jove i estiméssiu Julieta,
casat d'una hora ençà, Tibald assassinat,
enamorat com jo, i com jo desterrat,
ja podríeu parlar, estirar-vos els cabells,
caure a terra com jo, per prendre mides
d'una tomba que encara està per fer.

Truquen a la porta.

—Alça't, que truquen. Vinga, amaga't, Romeo.

l.—No, tret que l'aire dels laments del cor
m'envolti com la boira davant dels ulls que em busquen.

Tornen a trucar.

—Sents com truquen? Qui hi ha? Alça't, Romeo.
Vols que t'agafin? Un moment! Aixeca't!

Tornen a trucar.

Amaga't a l'estudi! Ja va, ja va! Déu meu,
quina bestiesa! Si, ja vinc, ja vinc!
Qui truca? D'on veniu? I qui voleu?

Des de fora].—Deixeu-me entrar i us ho diré.
M'envia Julieta.

—Doncs benvinguda siguis.

Entra la dida.

-Oh, pare beneït, on s'ha ficat
el senyor de la meva Julieta?
Digueu, on és Romeo?

—Allà, ajagut i embriagat de llàgrimes.

-Li passa igual que a la meva mestressa;
exactament igual.

—Dolorosa harmonia
i lamentable estat!

-Exactament igual:
plorant i lamentant-se, lamentant-se i plorant.
Alceu-vos. Va, porteu-vos com un home;
feu-ho per Julieta; va, aixequen-vos!

¡.—Dida!

-Senyor, senyor! La mort ho acaba tot.

¡.—Parleu de Julieta? Com està?
Oi que pensa que sóc un assassí,
ara que amb una sang familiar
he tacat la llavor de la nostra alegria?
On és? Què fa? La furtiva muller
del nostre fugitiu amor, què diu?

-No gaire res, senyor; gemega i plora.
S'ajeu al llit, s'aixeca i després crida
Tibald; després crida Romeo,
i torna a caure al llit.

¡.—Com si aquest nom
disparat d'un canó i amb punteria
l'assassinés, com la mà indigna d'aquest nom
va assassinar Tibald. Pare, digueu-me:
a quina part abjecta del meu cos
viu el meu nom? Digueu-m'ho, perquè vull
enfonsar-hi l'espasa.

Desembeina.

—Atura aquesta mà desesperada!

Ets un home? Bé ho diu el teu aspecte;
però el teu plor és de dona. I les teves follies
són furors sense seny, com d'animals.
Dona deforme amb forma d'home!
Bèstia deforme amb forma de tots dos!
Em sorprens molt. Pels meus ordes sagrats,
que et feia d'un caràcter més temprat!
Primer, Tibald, i ara et vols matar a tu,
matant així la dona que viu dintre el teu cor,
només per l'odi que tens contra tu?
Vols insultar la teva naixença, cel i terra,
quan la terra i el cel i la teva naixença
són dintre teu? D'un cop vols perdre-ho tot?
No te'n dónes vergonya, de deixar en la vergonya
el cos, l'amor i el seny? Ets un avar
que, tenint molt de tot, no fa bon ús de res:
ni del seny, ni del cos, ni de l'amor.
Les teves nobles formes no són sinó de cera,
lluny del valor que l'home ha de tenir;
el teu amor jurat és un perjuri buit
que assassina l'amor que has jurat estimar;
el seny, que és l'ornament de l'amor i les formes,
es perd en el govern de totes dues coses
com la pólvora al sac d'un soldat inexpert;
és la teva ignorància que l'encén,
i en lloc de protegir-te, et deixa desmembrat.
Au, va, desperta't, noi, que Julieta viu,
i per ella t'anaves a matar. Tens sort:
podries estar mort per la mà de Tibald,
però tu l'has matat. Fins en això tens sort.
La llei, que amenaçava mort, se't gira
i només et desterra. Fins en això tens sort.
Un feix de sorts s'aboca sobre teu,
i la felicitat amb els millors vestits
et va al darrere; però, en canvi, tu
et portes malament com un nen consentit:
fas mala cara al teu amor i a la fortuna.
Compte! La gent així acaba malament.
Vinga, vés amb la teva enamorada
com tenies previst; puja a la seva cambra,
i allí la reconfortaràs; però després

te n'aniràs abans del toc de guàrdia,
si no, et serà difícil d'anar a Màntua,
que és on viuràs fins que arribi el moment
de revelar a tothom el vostre matrimoni,
de reconciliar els amics, de demanar
l'indult del Príncep, i de poder tornar
vint mil vegades més feliç que avui,
que has de sortir amb tristesa de Verona.

Tu, dida, surt abans;
saluda Julieta de part meva,
i que faci que tots els de la casa
se'n vagin a dormir aviat: la pena
farà que se l'escoltin. Romeo et seguirà.

-Déu meu, m'hauria estat aquí tota la nit
amb aquests bons consells. Com és la saviesa!
Senyor, jo ja l'avisaré que vós vindreu.

1.—I digueu-li també que ja em podrà renyar.

La dida fa com si se n'anés, però torna enrere.

-Aquí teniu, senyor, l'anell que m'ha donat
per vós, i no trigueu, perquè es fa tard.

1.—Això em dóna consol i fortalesa.

Surt la dida.

—Vés-te'n, doncs. Bona nit, i pensa això:
o bé te'n vas abans del toc de guàrdia,
o a trenc d'alba et disfresses per fugir.
Queda't a Màntua, i jo faré que el teu criat
vingui de tant en tant per posar-te al corrent
de les coses que passin a Verona.
Dóna'm la mà. És tard. Adéu i bona nit.

1.—Si no fos per la joia que ara em crida
per anar-me'n d'aquí, m'agradaria
estar-me més amb vós.

Surten.

ESCENA IV

Sala dels Capulet.

Entren Capulet, la Sra. Capulet i Paris.

ET.—Tot ens ha anat tan malament, senyor,
que no he tingut ni temps de parlar amb Julieta.
Ella estimava tant el seu cosí Tibald
com jo mateix. En fi, hem nascut per morir.
Ara és molt tard, i ja no baixarà.
Si no fos per la vostra companyia,
jo ja m'hauria retirat fa estona.

—No es pot parlar d'amor en hores de dolor.
Senyora, bona nit; doneu records
a Julieta de part meva.

APULET.—Compliré.
Demà al matí sabré què pensa, però ara
està enclaustrada en la tristesa.

ET.—Comte Paris, us puc assegurar
l'amor de Julieta; penso que em farà cas;
és més: no ho dubto gens. Esposa,
aneu-la a veure abans d'anar a dormir,
feu-li saber l'amor del nostre gendre Paris;
digueu-li, sobretot, que dimecres vinent...
Quin dia som avui?

—Dilluns, senyor.

ET.—Dilluns, aha! Dimecres, doncs, serà
massa aviat. Deixem-ho per dijous.
Digueu-li que dijous es casarà amb el comte.
Us va bé? Us molesta tanta pressa?
No farem gaire festa: alguns amics i prou.
Tingueu en compte que Tibald és mort
i tothom pensaria que no ens dol,
si féssim una boda amb molta pompa.
N'invitarem només una mitja dotzena,

i s'ha acabat. Què us sembla, doncs, dijous?

—Voldria que dijous ja fos demà, senyor.

ÆT.—Molt bé. Serà dijous. Ja us podeu retirar.

I vós pugeu a veure Julieta,
prepareu-la pel dia de la boda.

Adéu-siau, senyor. Llums a la meva cambra!
Déu meu, s'ha fet tan tard que, d'aquí a poc,
ja haurem de dir que és aviat. Molt bona nit.

Surten.

ESCENA V

Cambra de Julieta.

Apareixen Romeo i Julieta a la finestra.

A.—Ja vols marxar? Si encara no és de dia!
Ha estat el rossinyol, i no l'alosa,
que ha foradat la por de les teves orelles.
Cada nit canta a dalt del magraner.
Creu-me, amor meu, ha estat el rossinyol.

B.—Era l'alosa, que anuncia l'alba,
no el rossinyol. No veus, amor, la llum cruel
de l'orient engalanant els núvols?
S'han apagat els llumenets nocturns
i ja traspunta l'alba als cims boirosos.
He d'anar-me'n i viure, o quedar-me i morir.

A.—Aquella llum no és pas la llum del dia;
és algun meteor que exhala el sol
perquè et faci de torxa aquesta nit
i et pugui il·luminar el camí de Mântua.
Queda't, que no és pas l'hora de marxar.

B.—Que em detinguin, que em duguin a la mort.
A mi ja m'està bé, si no t'importa.
Diré que aquesta llum no és el matí,
sinó el pàl·lid reflex del front de Cíntia;^[44]
i que no és pas l'alosa que amb el cant
colpeix la volta d'aquest cel, tan alt,
per sobre els nostres caps. M'estimo més
quedar-me que marxar. Vine, mort benvinguda!
Així ho vol Julieta. Amor, què et sembla?
Parlem més, perquè encara no és de dia.

A.—Sí que ho és, sí que ho és. Afanya't, vés!
Sí que és l'alosa, la que desafina
amb aquest cant agut i dissonant.
Diu que l'alosa canta dolçament;
aquesta, en canvi, no, perquè ens separa.

Diu que l'alosa i el gripau es van canviar els ulls.
Ah, tant de bo canviessin de veu,^[45]
perquè separa els teus braços dels meus
i et fa marxar quan sona el corn del dia.
Vés-te'n; cada moment es fa més clar.

l.—Com més clara és la llum, més dens és el dolor.

Entra la dida amb molta pressa.

-Julieta!

l.—Dida?

-La teva mare ja s'acosta.

S'ha fet de dia; vés amb compte, alerta!

Surt la dida.

l.—Que vingui el dia, doncs, i que marxi la vida.

l.—Adéu, adéu. Un altre bes i ja me'n vaig.

Romeo baixa.

l.—Així, te'n vas? Amor, senyor, espòs i amic,
he de saber de tu a cada hora del dia,
i hi ha tants dies en un sol minut!
Amb aquests comptes em faré molt vella,
abans de tornar a veure el meu Romeo.

l.—Adéu, no deixaré escapar ni una ocasió
que em permeti enviar-te records meus.

l.—Ah, creus que ens tornarem a veure mai?

l.—Estic segur que sí, i aquests dolors
em serviran pels discursos més dolços
dels dies que ens esperen.

l.—Ah, Déu meu!

L'ànima em diu que vindran coses tristes!
Ara em sembla que veure't així lluny
és com si et veiés mort en una tomba.
O m'enganyen els ulls o et veig molt pà·lid.

1.—Amor, confia en mi. En els meus ulls
també t'hi veig, perquè un dolor molt sec
se'ns beu la sang. Adéu, adéu!

Surt.

1.—Ah, Fortuna, Fortuna! Tothom et diu voluble.
Si ho ets, què li has fet, a ell, que té la fama
de ser fidel? Sigues, doncs, inconstant
perquè no estigui lluny per gaire temps
i me'l puguis tornar.

APULET [*Des defora*].—Bon dia, filla, t'has llevat?

1.—Qui em crida? Oh, la meva mare!
Tan tard i encara no és al llit? O ja s'ha alçat?
Quin desacostumat motiu la porta aquí?

Surt del balcó. Entra la Sra. Capulet.

APULET.—Com estàs, Julieta?

Entra Julieta.

1.—No gaire bé, senyora.

APULET.—Plorant encara la mort de Tibald?
Vols treure'l de la tomba amb tantes llàgrimes?
Ni que ho poguessis fer no el faries reviure.
No t'hi capfiquis més: entristir-se en excés
no vol dir pas amor, sinó falta de seny.

1.—Tot i així, deixeu que plori aquesta pèrdua.

APULET.—Fent-ho, plores la pèrdua, no l'amic

per qui vesses les llàgrimes.

A.—Però sentint la pèrdua,
no puc sinó plorar l'amic perdut.

APULET.—Més que plorar la seva mort,
plora que sigui viu aquell malvat que el va matar.

A.—Quin malvat, mare?

APULET.—Aquell que es diu Romeo.

A [*Apart*].—Entre ell i la maldat hi ha grans distàncies.

Alt.

Déu el perdoni. Jo... ja ho he fet de tot cor
i, tot i així, ningú com ell em causa pena.

APULET.—És perquè encara viu, el traïdor.

A.—I és fora de l'abast d'aquestes mans;
voldria que ningú, llevat de mi,
pogués venjar la mort del meu cosí Tibald.

APULET.—Tindrem venjança, en pots estar segura.

No ploris més: faré anar algú a Màntua,
on aquell desterrat ha anat a viure,
perquè li doni un verí tan insòlit
que el porti a fer companyia a Tibald.
Ja veuràs com això t'alegrarà.

A.—En efecte, només m'alegrarà
tornar a veure Romeo... però mort...
tinc el meu pobre cor per un parent vexat.
Senyora, si poguéssiu trobar algú
per portar-li el verí, jo ja el prepararia
perquè Romeo, en rebre'l, es quedés adormit.
Ah, com odia el cor sentir-lo anomenar
i no poder-lo tenir a prop per rescatar,
sobre aquest mateix cos que el va matar,
l'amor que jo sentia per Tibald.

APULET.—Doncs tu busca els mitjans i jo trobaré l'home.
Però ara parlem de coses més alegres.

Λ.—L'alegria va bé quan més es necessita.
Digueu-me quines són, si us plau, senyora.

APULET.—Doncs bé, filla, el teu pare és tan sol·lícit que, per treure't les penes que et commouen, ha preparat un dia d'alegria que ni tu t'esperaves ni jo m'imaginava.

Λ.—Arriba a una bona hora. I de quin dia es tracta?

APULET.—Doncs mira, filla meva: serà el dijous vinent que el galant, jove i noble cavaller, el comte Paris, et durà a l'església de Sant Pere per fer-te una esposa feliç.

Λ.—Doncs per l'església de Sant Pere i també per sant Pere que no farà de mi cap esposa feliç. M'estranya molt tanta pressa i que m'hagi de casar amb un home que, abans de ser un marit, no m'hagi festejat. Si us plau, digueu al pare que no em vull pas casar, que si ho hagués de fer ho faria amb Romeo, que ja sabeu que odio, abans que amb Paris. Això sí que són notícies.

APULET.—Aquí tens el teu pare.
Digue-l'hi tu mateixa. I a veure com s'ho pren.

Entren Capulet i la dida.

ΞΤ.—A la posta del sol neix la rosada,
i a la posta del fill del meu germà
plou de debò!^[46] Com és això?
Va, filla, sembles una font. Més plors?
Més diluvis, encara? En un sol cos petit
vols fer de barca, de mar i de vent,
perquè als teus ulls, que jo anomeno mar,
veig marees de plors. La barca és el teu cos
navegant sobre un mar salat; el vent
són els sospirs que, lluitant amb les llàgrimes,
sense cap esperança d'una calma
faran bolcar el teu cos tocat per la tempesta.

Què hi ha de nou, esposa?
Li heu comunicat la nostra voluntat?

APULET.—Sí, senyor; però ella diu: «No, gràcies».
Amb la tomba s'hauria de casar!

ET.—Espereu, feu-m'ho entendre, feu-m'ho entendre.
No ho vol fer? No ens vol donar les gràcies?
No se'n sent orgullosa? No li sembla un honor,
a la ximpleta, que li hàgim trobat
un cavaller tan digne per espòs?

A.—No me'n sento orgullosa; però sí agraïda.
No puc estar orgullosa del que odio;
però sí que agraeixo que ho féssiu per amor.

ET.—Com, com, com, com? Discursejare!
Què és això d'«orgullosa no, però sí agraïda»,
«No me'n sento orgullosa; però sí que agraeixo...».
Ets una consentida!
No em vinguis amb orgulls ni agraïments:
comença a preparar les cames per dijous,
per anar amb Paris a l'església,
o t'hi arrossegare per les orelles.
Au, vinga, gata maula, esblanqueïda!

APULET.—Ei, ei, que us torneu boig?

A.—Pare, si us plau, us ho suplico,
escolteu-me un moment, tingueu paciència.

ET.—Que et pengin, descarada!
Mira què et dic: dijous cap a l'església,
o no em veuràs mai més la cara.
I no em repliquis més, que se me'n va la mà.
Esposa, ens creïem tan afortunats
perquè Déu va donar-nos una única filla!
Ara veig que aquesta única ja és massa
i que haver-la tingut ha estat una desgràcia.
Fuig d'aquí, estúpida!

-Que Déu la beneeixi!
Senyor, no actueu bé tractant-la així.

ET.—Ja ha sortit la setciències! A callar!

-Jo no he dit res de mal.

ET.—Va, fot el camp!

-És que no puc parlar?

ET.—No, desgraciada!

Vessa la xerrameca amb altres. Aquí, no!

APULET.—Esteu massa excitat.

ET.—Hòstia de Déu! És que em feu tornar ximple!

Dia i nit, treballant o reposant,
acompanyat o sol, la meva dèria
sempre ha estat de casar-la com Déu mana.

I ara que li proposo un cavaller
de tan bona família, ple d'hisendes,
jove i ben educat, i com qui diu,
desbordant de tan bones qualitats,

perfecte com ni es pot imaginar,
ara resulta que aquesta ximpleta
ploranera, davant de la fortuna,
diu: «No puc estimar, no em vull casar,
sóc massa jove, us demano perdó».

Prou que et perdonaré: si ara no et cases,
te n'aniràs a pastar fang fora de casa.

Mira-t'hi, pensa-hi, que no estic per bromes.

Dijous s'acosta, considera-ho i medita-ho.

I, si vols ser la meva filla, et donaré un amic.

Si no, ja et pots penjar o anar a captar,

o et pots morir de gana pels carrers,

perquè et juro que no et coneixeré,

ni mai res meu no et servirà de res.

I t'asseguro que penso complir-ho.

Surt Capulet.

A.—No queda pietat damunt dels núvols

que vegi el fons mateix del meu dolor?

Bona mare, si us plau, no em deixeu sola.

Feu que s'ajorni un mes el casament,

o vuit dies només, i, si no ho feu,

poseu el llit nupcial al costat de Tibald.

APULET.—No em parlis, perquè no et contestaré.
Tu i jo ja hem acabat: fes el que vulguis.

Surt la Sra. Capulet.

Λ.—Déu meu! Ah, dida, com ho evitaré?
Romeo és a la terra i els meus vots són al cel.
Com poden retornar a la terra,
llevat que el meu marit me'ls torni des del cel
deixant aquesta terra? Aconselleu-me, dida.
Per qui practica el cel estratagemes
en una criatura tan innocent com jo?
No us queda cap paraula d'alegria?
Dida, doneu-me algun consol.

-A fe que sí. Romeo està a l'exili;
jo apostaria el món contra no res
que ja no tornarà per reclamar-te.
Si ho fa, ho haurà de fer en secret,
i estant les coses com estan, em penso
que és molt millor que et casis amb el comte.
Ah, jo el veig tot un cavaller.
Romeo, al seu costat, és un fregall; ni una àguila
té els ulls tan verds, tan vius i tan bonics
com Paris. Llamp me mati, que diria
que seràs més feliç amb aquest nou xicot,
perquè és millor que l'altre, i, si no ho és,
l'altre ja és mort, o és com si ho fos,
perquè, si és viu, de ben poc et serveix.

Λ.—Em parles amb el cor?

-I amb l'ànima també; si no, que em mori.

Λ.—Amén.

-Què?

Λ.—Doncs que m'has confortat de meravella.
Vés, surt a dir a la meva mare que me'n vaig
a veure fra Llorenç. He disgustat el pare,

i me'n vull confessar.

-Redéu, ja hi vaig. El que dius és sensat.

Surt la dida.

Λ.—Condemnada decrepita! Dimoni pervertit!
Què és més pecat: voler veure'm perjura
o insultar el meu marit amb la mateixa llengua
que l'havia lloat tantes vegades?
Vés, mala consellera, perquè a partir d'ara
tu i el meu cor us mantindreu ben lluny.
Me n'aniré a buscar el remei amb fra Llorenç.
Si tot falla, ja tinc prou força per morir.

Surt.

ACTE IV

ESCENA I

Cel·la de fra Llorenç.

Entren el frare i el comte Paris.

—Dijous, senyor? És molt precipitat.

—El sogre Capulet ho vol així
i jo sóc lent a frenar-li la pressa.

—Dieu que no sabeu què en pensa Julieta?
Això és irregular, i no m'agrada.

—Plora en excés per la mort de Tibald,
i per això no li he parlat d'amor:
Venus no riu on habiten les llàgrimes.
Com que el seu pare diu que és perillós
donar-se tant i tant a la tristesa,
vol avançar la boda, per prudència,
per aturar aquest devessall de plor
produït per la seva soledat,
però que amb companyia pot curar-se.
És aquesta la causa de les presses.

[*Apart*].—Doncs jo voldria no saber per què
s'haurien de frenar. Mireu, senyor,
aquí tenim la dama.

Entra Julieta.

—Feliç troballa, senyora i esposa.

¶.—Això pot ser, senyor, quan pugui ser una esposa.

—Aquest «pot ser» serà dijous vinent.

¶.—Què hagi de ser serà.

—Això és ben cert.

—Veniu a confessar-vos amb el frare?

Λ.—Respondre això seria com confessar-me amb vós.

—No li podeu negar que m'estimeu.

Λ.—Només confesso que l'estimo a ell.

—Així, també confessareu que a mi també.

Λ.—Si ho faig, serà molt més convenient dir-ho a la vostra esquena i no a la cara.

—Pobra! Tants plors us han gastat el rostre.

Λ.—Les llàgrimes no hi tenen cap victòria, perquè abans ja el tenia molt gastat.

—Li feu més mal amb això que dieu, que no pas amb les llàgrimes.

Λ.—Allò que és veritat no és cap calúmnia; i m'ho dic a la cara, jo mateixa.

—La vostra cara és meva. I l'heu calumniat.

Λ.—Potser sí; perquè, meva, ja no ho és.

Reverend pare, puc quedar-me amb vós, o vinc quan hàgiu acabat la missa vespertina?

—Ara ja puc estar per tu, filla entristida.

Senyor, us demanaria que ens deixéssiu sols.

—Que Déu em guardi de torbar la pietat!

Julieta, dijous us vindré a despertar.

Adéu-siau. Conserveu aquest bes.

Surt.

Λ.—Tanqueu la porta, veniu a plorar amb mi; ja no queda esperança, ni solució ni ajut.

—Julieta, conec el teu dolor

i em turmenta molt més del que puc dir.

Sé que t'obliguen a casar-te amb Paris, dijous vinent i sense ajornament possible.

Λ.—No em digueu, frare, que ja ho sabeu tot, si no em dieu què cal que fem per evitar-ho.

I si la vostra saviesa no m'ajuda,
digueu que és savi això que he decidit:
posar remei a tot amb un punyal.
Déu va ajuntar el meu cor amb el cor de Romeo,
i vós les nostres mans, i abans que aquesta mà,
que vós vau segellar amb la de Romeo,
sigui el segell d'un altre matrimoni,
o que el meu cor lleial es bolqui, traïdor,
a un altre cor, això els travessarà.
Que sigui, doncs, la vostra experiència
la que em doni consell, o bé mireu:
entre els neguits i jo, que sigui aquest punyal
el jutge de la vostra autoritat i arts
si no podeu trobar cap sortida honorable.
Parleu de pressa, perquè vull morir,
si el que em dieu no em parla de remeis.

—Atura't, filla. Veig una esperança
que demana una acció desesperada,
com és desesperat el que ens cal evitar.
I si, per evitar casar-te amb Paris,
t'estimaries més morir, val més
que tinguis el coratge d'acceptar
una mena de mort que eviti la deshonra,
com un tracte amb la mort que de la mort t'allunyi.
I, si t'hi veus amb cor, jo et donaré el remei.

Λ.—Més que casar-me amb Paris, ordeneu-me
tirar-me daltabaix d'alguna torre
o caminar per camins plens de lladres
o amagar-me amb les serps,
o encadenar-me amb óssos,
o, a mitjanit, posar-me en un sepulcre
ple d'ossos que trontollen, d'homes morts,
fèmurs podrits, cranis sense mandíbula...
O anar a una fossa que acabin d'obrir
i amagar-me amb el mort, sota el sudari.
Allò que solament de sentir-ho em fa horror,
ho faré sense dubtes ni temor
per poder ser lleial al meu amor.

—Així doncs torna a casa alegre; accepta
el casament, i demà, que és dimecres,

procura estar ben sola quan vagis a dormir,
i que no et vetlli ni tan sols la dida.
Agafa aquesta ampolla, i quan siguis al llit,
beu d'un sol glop el licor destil·lat.
Immediatament, sentiràs a les venes
un humor fred i abaltidor; ni el pols
no el podrà vèncer, i se t'aturarà.
Ni tebior ni alè no trairan la vida.
Se't marciran les roses dels llavis i del rostre,
que es tornaran de cendra; se't clouran els ulls
com si la mort tanqués el dia de la vida.
Totes les parts del cos es quedaran sense govern,
rígides, dures, fredes, i semblaran com mortes.
I en aquesta semblança manllevada
de la mort, t'estaràs vint-i-quatre hores.
Després despertaràs com d'un son agradable.
I quan el nuvi vingui a despertar-te
de matí, semblarà que estiguis morta.
Després, tal com disposa la nostra tradició,
amb els millors vestits, et portaran
en un taüt obert cap al mateix sepulcre
on reposen els morts dels Capulet.
I mentrestant, abans de despertar-te,
Romeo ja ho sabrà per una carta meva
i vindrà de seguida, i ell i jo
veurem com et despertes, i ell
et portarà de pressa cap a Màntua.
Així et podràs lliurar de la vergonya
llevat que algun caprici o temor femení
et treguin el coratge en el moment d'obrar.

Λ.—Doneu-m'ho, doncs, i no em parleu de por!

—Té, vés. Tingues coratge i sort
en tot això. Jo ja enviaré un frare
a Màntua amb una carta al teu senyor.

Λ.—Amor, dóna'm la força, que la força
ja em donarà l'ajut. Adéu-siau, bon pare.

Surten.

ESCENA II

Casa dels Capulet.

Entren Capulet, Sra. Capulet, la dida i dos o tres criats.

ET.—Convida tots els que hi ha aquí a la llista.

Surt el criat.

Tu, vés i lloga'm vint cuiners ben competents.

2.—Senyor, no en tindreu cap de dolent, perquè abans provaré si saben llepar-se els dits.

ET.—Què significa aquesta prova?

2.—Redeu, senyor, qui no sap llepar-se els dits és que és un mal cuiner. Per això, qui no se'ls sàpiga llepar no vindrà pas amb mi.

ET.—Au, vinga, vés!

Aquest cop sí que ens faltará menjar.

Ha anat a confessar-se, Julieta?

-Sí, a fe que sí.

ET.—És possible que el frare ens l'adobi una mica; es porta igual que una puteta testarruda.

Entra Julieta.

-Mireu com ve de confessar-se amb cara alegre.

ET.—I doncs, cap dur, on has anat a córrer?

A.—A un lloc on he pogut aprendre a penedir-me del pecat de la desobediència al que vós ordeneu. I fra Llorenç m'ha dit d'agenollar-me davant vostre per demanar perdó.

S'agenolla.

Perdó us demano.

D'ara endavant faré el que vós digueu.

ET.—Aneu a buscar el comte i expliqueu-li-ho.
Tindrè aquest nus lligat demà al matí.^[47]

A.—He vist el jove comte a la cel·la del frare
i li he donat el que l'amor pot atorgar
sense anar més enllà de la modèstia.

ET.—Així m'agrada. Bé, alça't. Molt bé.
Així ha de ser. I ara he de veure el comte.
Au, vinga, doncs, porteu-me'l de seguida.
En nom de Déu, aquest sant frare...
La ciutat li ha d'estar molt agraïda.

A.—Dida, podríeu venir amb mi a la meva cambra
a ajudar-me a triar els abillaments
més adequats per posar-me demà?

APULET.—No, fins dijous. Hi ha temps de sobres.

ET.—Vés, dida, vés. Demà anirem cap a l'església.

Surten Julieta i la dida.

APULET.—Farem curt de rebost, senyor.

I ara ja es fa de nit.^[48]

ET.—Bah, ja em bellugaré,
i tot serà al seu lloc, us ho asseguro.
Aneu amb Julieta i ajudeu-la.
Jo ni em ficaré al llit. Deixeu-me sol,
ja faré de mestressa de la casa.
Nois! Ja han marxat. Ara mateix
me'n vaig a veure el comte, i li diré
que la boda és demà. Tinc el cor més lleuger
d'ençà que aquesta nena ha abaixat fums.

Surten.

ESCENA III

Cambra de Julieta.

Entren Julieta i la dida.

A.—Aquests són els millors; però ara, bona dida,
et demano que em deixis, perquè he de resar molt
per fer que el cel pugui mirar amb bons ulls
el meu estat, que, com ja saps, és tèrbol
i molt pecaminós.

Entra la Sra. Capulet.

APULET.—Esteu molt enfeinades? Necessiteu ajuda?

A.—No, senyora: hem triat les coses necessàries
i més convenients per posar-me demà.
Si us plau, ara, deixeu-me quedar sola,
i que la dida estigui amb vós aquesta nit,
perquè les mans no us donaran abast,
n'estic segura, amb tantes presses.

APULET.—Bona nit.

Fica't al llit i dorm, que ho necessites.

Surten la Sra. Capulet i la dida.

A.—Adéu-siau. Déu sap quan tornarem a veure'ns.
Un temor fred i vague em corre per les venes
i em va gelant l'escalfor de la vida.
Les cridaré; que vinguin i em consolin.
Dida! Però, què hi farà, aquí?
Moment funest, que cal que afronti sola!
Vine, ampolleta.
I si el beuratge no em fes cap efecte?
M'hauria de casar demà al matí?

No, no! Això ho impedirà. Queda't aquí.

Posa el punyal al seu costat.

I si fos un verí que subtilment el frare
hagués elaborat per veure'm morta,
per por que aquesta boda el deshonori
perquè ell mateix va casar-me amb Romeo?
Tinc por que ho sigui, però no ho puc creure,
perquè tothom el té per un home molt sant.
I si quan sóc a dins la sepultura
desperto abans que hi arribi Romeo
a rescatar-me? Seria terrible.
No em mancarà l'alè dins el sepulcre,
de boca pestilent, on mai no hi entra l'aire?
No moriré asfixiada abans no arribi
el meu Romeo?
I si hi puc viure, no podria passar
que el pensament funest de la mort i la nit
i el terror que es respira en aquests llocs
(en una volta, un antic receptacle
on fa tants i tants anys que s'amunteguen
tots els ossos dels meus avantpassats;
on Tibald, brut de sang i tot just enterrat,
es va podrint a dintre el seu sudari;
on diuen que les ànimes retornen),
ai, no seria possible, em pregunto, que jo,
despertant-me aviat (entre pudors infectes
i xiscles de mandràgores^[49] arrencades de terra
que treuen la raó als humans que els senten),
ah, no seria possible que enfollís
submergida entre fàstics i terrors,
que jugués follament amb els ossos dels morts,
que tragués del sudari el destrossat Tibald,
i que enfurida amb algun os familiar
m'obrís a cops el cap, desesperada?
Mira! Ja veig com l'esperit del meu cosí
busca Romeo, que amb l'espasa
li va traspasar el cos. Tibald, Tibald, atura't.

Ja vinc, Romeo. Romeo, aquest és el licor,
i és per tu que me'l bec.

Cau sobre el llit entre les cortines.

ESCENA IV

Casa dels Capulet.

Entren la Sra. Capulet i la dida.

APULET.—Té les claus, dida. I porta més espècies.

-El pastisser demana dàtils i codonys.

Entra Capulet.

ET.—Va, vinga, bellugueu-vos. El segon gall ja canta.

Ja han tocat les campanes de les tres.^[50]

Mira la carn del forn, Angèlica, preciosa,
i no estalviïs res.

-Mireu la majordoma!

Aneu-vos-en al llit. Demà estareu malalt
de no haver dormit gens.

ET.—Creu-t'ho! D'altres vegades he vetllat
per menys motiu, i mai no he estat malalt.

APULET.—Un bon tronera estàveu fet, de jove;
ara ja vetllo jo les vostres vetlles.

Surten la Sra. Capulet i la dida.

ET.—Fardell gelós, fardell gelós!

Entren tres o quatre criats amb asts, tions i cistells.

Què noi, què hi ha aquí dins?

L.—Són coses del cuiner. No sé què hi ha.

ET.—De pressa, doncs.

Surt el criat 1.

Tu, porta més llenya seca.
En Pere ja et dirà on la pots trobar.

2.—Ja la trobaré jo, que sóc un cap de soques. ^[51]

No cal que molestem en Pere per això.

ET.—Per la missa! Ben dit. Quin fill de puta!

Sí que ets un cap de soques.

Surt el criat 2.

A fe, que ja és de dia.
El comte deu estar per arribar, i els músics.
Va dir que així ho faria.

Música.

Ja és aquí.
Dida, esposa, què passa? No em sentiu?

Torna a entrar la dida.

Desperta Julieta i ajuda-la a vestir-se.
Jo vaig a parlar amb Paris. Vinga, afanya't!
Espavila't, que el nuvi ja és aquí.
De pressa, et dic.

Surten.

ESCENA V

Cambra de Julieta.

Entra la dida.

-Senyora! Julieta! Ui, com dorm!
Va, xaiet, va! I quina dormilega.
Vinga, amor meu! Senyora! Vinga, núvia!
Què, no dius res? Ui, com te n'aprofites.
Dorm tota una setmana, que a la nit
el comte Paris trobarà el repòs
per treure-te'l a tu. I que Déu em perdoni!
Redeu i amén. Sí que li ha agafat fort.
Però bé l'he de despertar. Senyora!
Ah, si el comte t'inxampa encara al llit!
Ja veuràs quin espant! Què? Sí o no?

Descorre les cortines.

Com és això? Vestida i un altre cop al llit.
T'hauré de despertar. Va, senyoreta!
Ai, ai! Ajuda, auxili! La senyoreta és morta.
Mal llamp el dia que vaig néixer!
Que em portin aiguardent. Senyor! Senyora!

Entra la Sra. Capulet.

APULET.—I què és aquest soroll?

-Oh, dia lamentable!

APULET.—Què passa?

-Mireu! mireu! Oh, dia negre!

APULET.—Ai de mi, ai de mi! Única filla meva,
retorna i obre els ulls, o be moriré amb tu.

Auxili, auxili! Demaneu auxili.

Entra Capulet.

ET.—Per Déu, porteu-me Julieta. El seu senyor ja arriba.

-És morta, ha mort, és morta. Oh, Déu, quin dia!

APULET.—Oh, quin dia! És morta, morta, morta!

ET.—Ah, deixeu-me-la veure. S'ha acabat, està freda.

No li corre la sang, té els membres rígids;

s'han separat la vida i aquests llavis.

La mort l'ha embolcallat com un gel prematur
embolcalla la flor més bonica dels prats.

-Oh, dia lamentable!

APULET.—Oh, moments de dolor!

ET.—La mort, que me l'ha pres perquè em lamenti,
ara lliga la llengua i les paraules.

Entren fra Llorenç i Paris amb els músics.

—Què? Ja està a punt la núvia per anar a l'església?

ET.—A punt d'anar-hi, però sense retorn.

Fill meu, la nit abans del casament,

la mort s'ha endut al llit la teva esposa.

Era una flor i la mort l'ha desflorat.^[52]

La mort és el meu gendre, el meu hereu,

i se m'ha endut la filla. Moriré

deixant-li-ho tot. Béns, vida, tot és de la mort.

—Tant he frusat per veure aquest matí,

i tot perquè em mostrés el que ara veig!

ET.—Maleït dia, miserable i odiós!

L'hora més negra que ha vist mai el temps

en els pesats treballs del seu pelegrinatge.

Només una, una pobra i estimada filla,

l'únic consol dels meus ulls, de la vida,

i la mort se l'emporta cruelment.

-Oh, aflicció! Oh, dia dolorós!

El pitjor que he vist mai!

Mai no s'ha vist un dia així de negre.

Ah, dia dolorós! Ah, dia dolorós!

-Enganyat, separat, ofès i turmentat!

Mort detestable que m'has enganyat;

Ah, mort cruel, cruel, que així m'enfoneses!

Amor i vida! No, sinó amor en la mort!

ET.—Menyspreat, odiat, martiritzat!

Temps enemic, per què has vingut

a matar, a matar la nostra festa?

Oh, filla, filla, ànima meva més que filla meva!

Ets morta, ai las, la meva filla és morta,

i amb ella enterro totes les meves alegries.

—Calma, per Déu! Les penes mai no poden
guarir-se amb plors. Tant el cel com vosaltres
teníeu part en ella; ara és només del cel,
i això per ella encara és molt millor.

Vosaltres no heu pogut guardar la vostra part,
però el cel la conserva en vida eterna.

Volíeu contemplar-li el creixement,
i veure-la elevada era la vostra glòria.

I ara ploreu? Ara que ella planeja
sobre els núvols, tan alta com el cel?

Amb un amor així, l'estimeu malament,
perquè enfolliu de veure que està bé.

Qui viu molt temps casada no està pas ben casada;
hi està només la que hi està poc temps.

Eixugueu-vos les llàgrimes, i poseu romaní
sobre el seu cos,^[53] i, tal com és costum,
porteu-la amb els millors vestits cap a l'església.
Per bé que el nostre impuls ens convidi a plorar,
aquests plors són la causa del goig de la raó.

ET.—Tot allò que servia per la festa
ara ens ha de servir pel funeral:
per música, tindrem campanes melancòliques;
el banquet no serà sinó un dinar de dol;
els himnes seran càntics funeraris;

les flors de noces cobriran el seu cadàver,
i tot serà al revés del que havíem previst.

—Entreu, senyor; senyora, acompanyeu-lo.

I vós, Paris, també. Que tothom es disposi
a acompanyar aquest cos fins al sepulcre.

El cel us mira irat per algun mal que heu fet;
no l'irriteu encara més contradient-lo.

Surten tots menys la dida i els músics.

1.—Ja podem agafar els instruments i marxar.

—Sí, agafeu-los, amics, agafeu-los,
perquè, com ja veieu, és un cas llastimós.

1.—A fe, tan llastimós com una casa.

Entra Pere.

—Músics, músics, toqueu «Pau dins el cor». Si no voleu que em mori, toqueu «Pau
dins el cor».

1.—Per què «Pau dins el cor»?

—Ah, músics, perquè el meu propi cor canta «Tinc el cor ple de dolor». Toqueu alguna
lamentació alegre que em pugui reconfortar.

1.—Res de lamentacions. No és pas l'hora de tocar, ara.

—No tocareu?

1.—No.

—Doncs, us tocarà...

1.—Què ens tocarà?

—De diners, res. Una cosa que us toqui, us donaré una bona solfa.

1.—Doncs jo et donaré un bon fregall.

—Doncs jo et clavaré el ganivet de cuina al clatell. Quins bemolls! I et tocaré el «si» i
el «re» perquè em notis les notes.

1.—Amb el teu «do» i amb el teu «re», ets tu que ho notes.

2.—Si us plau, amagueu el ganivet i feu sortir l'enginy.

—Voleu enginy? Doncs ara us deixaré sec amb el meu enginy acerat i amagaré el ganivet d'acer. Responeu com els homes:

Quan un dolor punyent t'arriba al cor
i t'ennuegues de malenconia,
la música amb un so d'argent...

Per què d'«argent»? Què hi dius, tu, Simó Tripa-de-gat?

1.—Redeu, perquè la música té un so molt dolç.

—Molt bé, i tu, què hi dius, Hug Guitarrot?

2.—Dic que la música és d'argent perquè els músics toquen a canvi de plata.

—Molt bé, també. I tu, què hi dius, Jaume Gall?

3.—A fe que no sé què dir.

—Et demano perdó: tu ets el vocalista. Ja ho diré jo per tu. La música és d'argent perquè els músics no arriben a tenir mai or:

... la música amb un so d'argent
et retorna i redreça l'harmonia.

1.—Quin titella pudent, aquest!

2.—Que el pengin! Entrem per aquí. Esperarem els acompanyants i ens quedarem a dinar.

Surten.

ACTE V

ESCENA I

Màntua. Un carrer.

Entra Romeo.

ROM.—Si confio en allò que els somnis tenen
de veritat i de bondat, avui el somni
m'augura que s'acosten bones noves.
El senyor del meu cor seu alegre al seu tron,
i tot avui un esperit no gens habitual
m'eleva amb pensaments reconfortants.
He somiat que la meva estimada
venia a Màntua i em trobava mort
(estrany somni, que deixa que un mort pugui pensar!).
Amb els seus besos m'infonia tanta vida,
que jo tornava a viure i era un emperador.
Déu meu, que dolç deu ser l'amor que és posseït,
si només la seva ombra ja conté tanta joia!

Entra Baltasar, criat de Romeo.

Notícies de Verona! I doncs, què, Baltasar?
T'ha donat una carta fra Llorenç?
Com està el meu amor? Què fa el meu pare?
Com està Julieta? T'ho torno a preguntar,
perquè si ella està bé, res no va malament.

AR.—Doncs està bé i així res no va malament.
El seu cos dorm al panteó dels Capulet;
la seva ànima viu enmig dels àngels.
He vist com la posaven a la tomba
i de seguida us ho he vingut a dir.
Perdoneu-me per dur males notícies.
Vós m'ho vau manar així, senyor.

ROM.—És cert? Doncs, aleshores, us desafio, astres!
Ja saps on visc. Vés-me a buscar tinta i paper.

Lloga'm cavalls, aquesta nit me'n vaig.

AR.—Us ho prego, senyor, tingueu paciència.

El vostre aspecte pàl·lid i excitat
prediu una desgràcia.

l.—Calla! Estàs equivocat.

Deixa'm i fes el que t'he dit.

No t'ha donat cap carta fra Llorenç?

AR.—No, bon senyor.

l.—Doncs és igual. Tu, vés-te'n

i lloga'm els cavalls. Ja em tornaràs a veure.

Surt Baltasar.

Bé, Julieta, aquesta nit dormiré amb tu.
Ja trobaré els mitjans. Ah, desgràcia, com corres
per entrar al pensament dels més desesperats.
Ara em recordo d'un apotecari
que viu a prop d'aquí. L'he vist fa poc
recollint herbes, cellajunt i esparracat.
D'aspecte macilent, una aguda misèria
semblava consumir-lo fins als ossos.
En el seu pobre cau, hi penja una tortuga;
hi ha, dissecat, un cocodril i altres escates
de peixos deformats; sobre els prestatges,
un munt miserios de caixes buides,
pots de terrissa verda, semences resclosides,
veixigues i cordills i pètals secs de roses,
tot escampat, igual que en un aparador.
Veient tanta misèria, jo mateix vaig pensar:
«Si realment un home necessités verins
de venda prohibida sota pena de mort,
aquí viu l'infeliç que n'hi vendria».
Aquesta idea s'avançava al meu desig.
Aquests verins, és ell que me'ls pot vendre.
I si mal no recordo, és aquesta la casa;
avui, que és festa, té tancat.
Apotecari, obre'm!

ARI.—Qui és que crida tant?

.—Vine aquí, home; veig que ets pobre:
té, quaranta ducats;^[54] m'has de donar
un glopet de verí, un recurs ràpid
que s'escampi ell mateix per la sang de les venes,
i qui se'l prengui, cansat de la vida,
que caigui mort, i que l'alè que li surti del cos
ho faci com la pólvora inflamada
quan surt del fatal ventre del canó.

ARI.—Drogues mortals, en tinc; però la llei de Màntua
castiga qui les ven amb la pena de mort.

.—I a tu, tan sense res, però ple de desgràcies,
et fa por de morir? La fam se't veu al rostre;
i la necessitat i l'opressió
ja se't moren de gana dintre els ulls;
portes a coll la pobresa i la llàstima;
el món no t'és amic, la llei del món tampoc;
no hi ha cap llei al món que pugui fer-te ric.
Desobeeix-la, doncs, i pren això.

ARI.—La pobresa hi consent; el desig, no.

.—Et pago la pobresa, no el desig.

ARI.—Poseu això en un líquid i beveu-ho,
i encara que tinguéssiu la força de vint homes,
això us despatxaria a l'acte.

.—Aquí va l'or, que és un verí pitjor.
En aquest món abominable,
causa més crims que no pas els beuratges
que t'han prohibit vendre.
Sóc jo que t'he venut verí, no tu.
Adéu, compra menjar per posar carn.

Surt l'apotecari.

Cordial, no verí, vine, acompanya'm
a la tomba de Julieta. Et necessitaré.

Surt.

ESCENA II

Cel·la de fra Llorenç.

Entra fra Joan.

AN.—Sant frare franciscà! Bon germà, eh!

.ORENÇ.—Això sembla la veu de fra Joan.

Ah, benvingut de Màntua! Què ha dit el bon Romeo?
O, si ho ha escrit, dóna'm la seva carta.

AN.—Després d'anar a buscar un germà descalç
de la nostra orde per acompanyar-me^[55]
a visitar els malalts de la ciutat,
en havent-lo trobat, els guardians,
sospitant que sortíem d'una casa
on regnava la pesta i la infecció,
van segellar les portes; no ens van deixar sortir,
i el meu viatge a Màntua va quedar estroncat.

.ORENÇ.—I la carta a Romeo? Qui és que l'ha portat?

AN.—No he pogut enviar-la; mireu, la tinc aquí.
Ni vaig trobar cap missatger que us la tornés,
de tanta por que tots tenien de la pesta.

.ORENÇ.—Malaurada fortuna. Us asseguro
que era una carta de gran importància.
Si no arriba a destí, poden passar desgràcies.
Fra Joan, necessito un alçaprem de ferro.
Porta-me'1 a la cel·la ara mateix.

AN.—De seguida, germà.

Surt fra Joan.

.ORENÇ.—Ara he d'anar jo sol al Panteó.
Falten tres hores perquè Julieta
es desvetlli del son. S'enfadarà quan sàpiga
que Romeo no està al corrent de tot.

Encara vull escriure una altra carta a Màntua...
I a ella, la tindrè a la meva cel·la
fins que Romeo vingui. Pobre cadàver viu,
tancat a dintre un panteó de morts!

Surt.

ESCENA III

Verona. Cementiri amb la tomba dels Capulet.

Entren Paris i el seu patge portant flors i una torxa.

—Dóna'm la torxa, noi, i deixa'm sol.
No, val més que l'apaguis, perquè no vull que em vegin.
Ajeu-te sota aquells xiprers, l'orella atenta
que cap peu no trepitgi el cementiri,
completament balmat de tantes tombes
com hi han cavat, sense que tu no el sentis.
Fes un xiulet com a senyal que sents
que algú s'acosta per aquí. Dóna'm les flors,
fes tot el que et demano i vés-te'n.

[*Apart*].—Estic mig espantat d'estar-me sol
en aquest cementiri; però ho intentaré.

Surt el patge.

—Dolça flor, vull cobrir-te de flors el llit de noccs.
Quina pena que tinguis un dosser
de pols i pedres! Te l'aspergiré
amb aigua perfumada, cada nit,
o amb el plor que els sospirs destil·laran.
I els ritus que t'oferiré, de nit,
dintre la teva tomba, seran de flors i llàgrimes.

El patge xiula.

El patge em fa senyal que algú s'acosta.
Quins passos maleïts ronden per aquest lloc
per destorbar els meus funerals d'amor?
Porta una torxa! Amaga'm, nit, per un instant.

urt Paris. Entren Romeo i Baltasar amb una torxa, una aixada i un alçaprem de ferro.

o.—Dóna'm l'aixada i l'alçaprem de ferro.
Agafa aquesta carta, i demà de matí
la donaràs al meu pare i senyor.
Passa'm el llum, i per la teva vida,
sigui el que sigui el que sentis o vegis,
no intentis destorbar la meva feina.
Si ara davallo en aquest llit de mort
és per reveure el rostre de la meva estimada,
i sobretot per agafar del seu dit mort
un anell molt preciós que necessito
per coses importants. Així que vés-te'n.
Però si, curiós, tornes per espiar
alguna cosa més que intenti fer,
et juro que et destrossaré i t'escamparé
membre a membre damunt d'aquest lloc famolenc.
Ni aquest moment ni el meu desig no tenen cor,
i són més furiosos i més inexorables
que els tigres afamats o el mar rugent.

AR.—Me n'aniré, senyor; no penso destorbar-vos.

o.—Així em demostraràs el teu afecte. Té,
viu i sigues feliç. Adéu, amic.

AR [Apart].—Doncs jo, passi el que passi, no me'n vaig.
Els seus ulls em fan por, sospito dels seus actes.

Surt.

o.—Tu, gola detestable; tu, ventre de la mort,
ple del millor menjar d'aquesta terra,
ara obriré les teves barres putrefactes
i et forçaré a engolir nous aliments.

Obre la tomba.

—És l'altiu Montagú, el desterrat,
que va matar el cosí de la meva estimada,
i a ella, la va fer morir de pena.
I encara vol cometre més horrors
contra els seus cossos morts. Jo el detindré!

Paris s'avança.

Atura el teu intent profanador, vil Montagú!
Com pots venjar-te encara, més enllà de la mort?
Damnat covard, jo et detindré:
obeeix, vine amb mi. Has de morir.

l.—És cert, i és per morir que sóc aquí.
No temptis, jove amable, la desesperació.
Fuig, deixa'm sol, i pensa en aquests morts;
són ells els que has de témer, i t'ho suplico,
no posis més pecats sobre el meu cap
incitant-me a la fúria. Vinga, fuig!
Pel cel, que jo t'estimo més que a mi mateix.
No et quedis, marxa, viu i, després, digues
que la bondat d'un boig et va deixar escapar.

—Em quedo i desafio els teus conjurs,
i com a traïdor vull apressar-te.

l.—Vols provocar-me? Doncs, ara em trobaràs!

Lluiten. Entra el patge de Paris.

—Lluiten! Déu meu, vaig a cridar la guàrdia.

Surt.

—Estic perdut! Si et queda pietat, obre la tomba
i deixa'm al costat de Julieta.

Mor.

—A fe que ja ho faré. Qui pot ser aquest?
El parent de Mercutio, el noble comte Paris!
Què em deia el meu criat quan cavalcàvem
i la meva ànima, afligida, feia el sord?
Deia que Paris es volia casar
amb Julieta, em penso; potser ho he somiat.
Potser estava enfollit, i ell, en parlar-me d'ella,
m'ho va fer imaginar. Dóna'm la mà,
tu, que amb mi estàs inscrit al llibre dels desastres!
Jo et posaré en aquesta tomba gloriosa.
Tomba? No: cúpula. Sí, jove assassinat,
aquí hi ha Julieta, la seva gran bellesa
converteix el sepulcre en una cambra
plena de llum. Reposa, mort, enterrat per un mort.

Porta Paris a la tomba.

I que sovint els homes s'han sentit feliços
just abans de morir! Aquells que els vetllen diuen:
«Mira l'esclat que precedeix la mort».
Puc dir-ne esclat, jo? Amor i esposa meva,
la mort que s'ha emportat la mel del teu alè,
amb la teva bellesa, no té poder encara
ni t'ha vençut del tot. Encara la bellesa
té l'ensenya vermella als llavis i a les galtes;
la pàl·lida bandera de la mort no hi ha arribat.
Ets tu, Tibald, a dintre aquest sudari ensangonat?
Oh, quin favor millor podria fer-te,
si no és que aquesta mà que et va estroncar la vida
talli també la vida que va ser-te enemiga?
Cosí, perdona'm! Julieta, amor,
per què ets tan bella encara? M'he de creure
que l'etèria mort s'ha enamorat de tu,
i que aquest monstre repugnant i demacrat
et guarda en la foscor perquè et vol per amant?
Per por d'això vull fer-te companyia

i no sortir mai més d'aquest palau
de fosca nit. Em quedaré aquí dintre
amb els cucs, criats teus. Aquí, aquí,
fixaré el meu repòs per sempre més
i em trauré el jou dels astres, enemics
del meu cos. Ulls, mireu per darrera vegada!
Braços, preneu-vos les darreres abraçades!
Ah, llavis, portes del respir, segelleu amb un bes
el tracte etern fet amb la mort avara.
Vine, amarg conductor i horrible guia!
Pilot desesperat, fes que s'estrelli
contra els esculls la barca fatigada.
Brindo pel meu amor!

Beu el verí.

Honest apotecari!
La teva droga és ràpida, i jo moro amb un bes.

Cau.

Entra fra Llorenç amb una llanterna, un alçaprem i una aixada.

—Que sant Francesc em guardi! Quants de cops,
aquesta nit, m'he entrebancat amb tombes!
Qui hi ha?

AR.—Sóc un amic, un que us coneix molt bé.

—Que Déu et beneeixi. Digues, bon amic meu,
què és aquell foc que vanament fa llum a cucs
i a calaveres sense ulls? Segons sembla,
crema davant del panteó dels Capulet.

AR.—Sí, pare, hi crema, i jo hi tinc el meu amo,
el que vós estimeu.

—Qui és?

AR.—Romeo.

—I fa molt que ha arribat?

AR.—Més de mitja hora.

—Vine amb mi al panteó.

AR.—Senyor, no goso.

El meu amo no sap que m'he quedat.
M'ha amenaçat terriblement de mort,
si em quedava per veure els seus propòsits.

—Doncs ja hi vaig sol. Tinc molta por
que no hagi succeït una desgràcia.

AR.—Mentre dormia sota aquell xiprer
he somiat que el meu amo lluitava
amb un altre home i, després, el matava.

—Romeo!

Avança.

Ai, Déu meu, quina sang és aquesta, que taca
les pedres de l'entrada del sepulcre?
Qui signifiquen aquestes espases
brutes de sang en aquest lloc de pau?

Entra a la tomba.

—Romeo! Pàl·lid! I qui més? Paris també!
I brut de sang? Quina hora monstruosa
és culpable d'aquesta gran desgràcia?
La dama es mou.

Julieta es desperta.

A.—Oh, bon frare! On és el meu senyor?
Ah, ja recordo on havia d'estar
i ara ja hi sóc. On és el meu Romeo?

Se sent soroll a fora.

—Sento soroll. Sortim, senyora, d'aquest niu de mort, d'infecció, de son contra natura. Una força més gran que tots nosaltres ens ho ha capgirat tot. Vine, marxem, el teu marit jeu mort al teu costat, Paris també. Et portaré a un convent, a una comunitat de monges. I no perdís més temps fent-me preguntes, que ja ve la guàrdia. Vine, doncs, Julieta: no puc quedar-me més.

Λ.—Doncs marxeu, perquè jo no vull anar-me'n.

Surt el frare.

Què és això?
Una ampolla a la mà del meu amor?
Ja ho veig, aquest verí ha estat el seu final.
Avar! No m'has deixat ni una gota propícia que m'ajudés a mi? Et besaré per si en queda una mica en els teus llavis, com una medecina que m'ajudi a morir.

El besa.

Els teus llavis són càlids!

IA 1 [*Des de fora*].—Va, guia'ns, noi; digue'ns on hem d'anar.

Λ.—Soroll? Doncs seré breu. Feliç, punyal!

Agafa el punyal de Romeo.

Això és la teva beina. Enfonsa-t'hi.
Deixa'm morir.

Es clava el punyal i cau sobre el cos de Romeo.

—És cap aquí. Allà on la torxa crema.

IA 1.—El terra és brut de sang. Busqueu pel cementiri i, si trobeu algú, agafeu-lo!

Surten alguns membres de la guàrdia.

Trist espectacle: el comte assassinat,
Julieta sagnant i morta de fa poc,
quan ja duia tres dies enterrada.
Aneu a dir-ho al Príncep, correu a avisar
els Capulet i els Montagú. Busqueu-ne d'altres.

Surt la resta de la guàrdia.

Veiem la terra on jeuen els desastres,
però de quina terra surten no ho sabem explicar
si ningú no ens ho diu.

Tornen a entrar uns guàrdies amb Baltasar.

IA 2.—Aquest és el criat de Romeo. L'hem trobat aquí, al cementiri.

IA 1.—Doncs retingueu-lo fins que vingui el Príncep.

Entra un altre guàrdia amb fra Llorenç.

IA 3.—Aquí hi ha un frare que tremola i plora;
li hem pres l'aixada i l'alçaprem que duia,
just quan sortia d'aquest cementiri.

IA 1.—Molt sospitós. Feu-lo quedar també.

Entren el Príncep i el seu seguici.

P.—Quina desgràcia ha ocorregut tan de matí
per obligar-nos a interrompre el son?

Entren Capulet, Sra. Capulet i altres.

ET.—Què ha passat que tothom corri cridant?

APULET.—Hi ha gent que pel carrer crida «Romeo»,
d'altres que criden «Julieta»,
d'altres «Paris», i tots corren cridant;
van cap al nostre panteó.

P.—Què és tot aquest clamor que ens bat a les orelles?

IA 1.—Sobirà, aquí hi ha el comte Paris assassinat,
Romeo, mort, i Julieta, que abans estava morta,
torna a estar morta, però encara està càlida.

P.—Busqueu i pregunteu com s'ha fet aquest crim.

IA 1.—Aquí hi ha un frare i el criat de Romeo
amb eines per obrir les tombes d'aquests morts.

ET.—Oh, cel! Mireu, esposa, com sagna Julieta!
Aquest punyal s'ha equivocat de casa.
La seva és buida a la cintura de Romeo,
i s'ha embeinat al pit d'aquesta nostra filla.

APULET.—Aquesta visió de mort és com un signe
que indica el meu camí cap al sepulcre.

Entren Montagú i altres.

P.—Montagú, us heu llevat molt aviat
per veure, mort massa aviat, el vostre fill.

GÚ.—Ai, sobirà, la meva esposa ha mort aquesta nit;
l'exili del seu fill li ha tallat l'alè.
Quin altre mal pot conspirar contra els meus anys?

P.—Mireu, aquí el teniu.

GÚ.—Fill irrespectuós, per què ho has fet,
de llançar-te a la tomba abans que el pare?

P.—Segelleu un moment la boca de l'ultratge
fins que puguem esbrinar aquests enigmes
i saber-ne l'origen, el causant i el curs.
Després contemplaré les vostres penes, per guiar-vos
si cal cap a la mort. Però, per ara, perdoneu
i deixeu que la pena serveixi la paciència.
Feu venir davant meu els sospitosos.

—Sóc incapaç d'un crim així, però també
sóc el més sospitós. Sé que l'hora i el lloc
estan en contra meva, i ara em teniu aquí
per acusar-me i defensar-me alhora,
innocent i culpable a la vegada.

P.—Digueu, doncs, què en sabeu, d'aquest desastre?

—Seré molt breu, perquè l'alè que em queda
és molt més curt que un relat tan trist.
Romeo, mort, era el marit de Julieta,
i ella, morta també, era la seva esposa.
Jo els vaig casar, i aquell dia secret
va veure la caiguda de Tibald,
que va causar el desterrament del nuvi.
Per ell, no per Tibald, plorava Julieta.
Vosaltres, per llevar-li la tristesa,
la volíeu casar per força amb Paris.
Va ser després que ella em va venir a veure,
i amb ulls desesperats va demanar-me
mitjans per evitar aquest matrimoni,
o, altrament, ella es mataria allí mateix.
Per això vaig donar-li, instruït pel meu art,
un beuratge narcòtic que li va fer l'efecte
que desitjava: va quedar com morta.
Després vaig fer una carta per Romeo
pregant-li que vingués aquesta nit funesta
per treure-la d'aquesta falsa tomba
quan el beuratge deixés de fer efecte.
Però qui va portar la carta, fra Joan,

per pur atzar fou retingut, i ahir
me la va retornar. I aleshores, tot sol,
en el moment previst de despertar-se Julieta,
he vingut a la tomba per endur-me-la
i també per poder parlar amb Romeo.
Ella es desperta i jo li dic que fugi
i que accepti amb paciència aquest acte del cel.
Un soroll aleshores m'ha espantat,
i ella, desesperada, no ha volgut seguir-me
i s'ha fet violència a si mateixa.
Això és tot el que sé; del casament,
la dida n'és el testimoni. Si en això
s'ha produït un mal per culpa meva,
sacrifiqueu la meva vida ja cansada
sota el rigor de la llei més severa.

P.—De sempre us hem reconegut com un sant home.
I el criat de Romeo, què diu a tot això?

AR.—Jo he fet saber al meu amo
que Julieta havia mort, i amb ell hem arribat de Màntua fins aquí.
I m'ha dit que donés aquesta carta
al seu pare i senyor. Quan entrava a la tomba,
m'ha amenaçat de mort si no el deixava sol.

P.—Dóna'm la carta. Jo la llegiré. I on és
aquell patge de Paris que va cridar la guàrdia?
Digues, què feia el teu amo aquí dintre?

—Venia a deixar flors sobre la tomba
i m'ha fet anar lluny. Jo l'he obeït.
Al cap de poc, un home amb una torxa
ha obert la tomba, i el meu amo l'ha atacat.
Després he corregut per avisar la guàrdia.

P.—Aquesta carta avala els mots del frare,
els amors dels amants, les noves de la mort
i també diu que ha comprat un verí
a un pobre apotecari, i que, després,
ha vingut a morir al costat de Julieta.
On són els enemics? Capulet, Montagú.
Mireu el càstig sobre els vostres odis;
el cel us ha arrancat les joies, servint-se de l'amor,
i jo, per tancar els ulls a les vostres discòrdies,

he perdut dos parents. Tots estem castigats.

ET.—Oh, germà Montagú, dóna'm la mà.

I que sigui aquest gest el dot de Julieta.

No demano res més.

GÚ.—Però jo et puc donar una cosa més,
perquè vull fer-li una estàtua d'or pur,
i mentre el nom de Verona es conegui,
que res no pugui ser més estimat que la figura
de la fidel i lleial Julieta.

ET.—Igual de ric jaurà Romeo al seu costat:
pobres sacrificats dels nostres odis.

P.—Aquest matí ens aboca una pau tenebrosa;
de pena, el sol no ens vol ensenyar el rostre.
Anem, doncs, a parlar de les nostres desgràcies.
Els uns podran ser perdonats, els altres no,
perquè mai cap història no ha estat més dolorosa
que aquesta, de Romeo i Julieta.

Surten.

FI